

ROBTE DOBRO, DOMÁHAJTE SA PRÁVA

(Izaiáš 1, 17)

TÝŽDEŇ MODLITIEB
ZA JEDNOTU KREŠŤANOV
18. – 25. januára 2023

Komisia pre vieru a poriadok Svetovej rady cirkví
Pápežská rada na podporu jednoty kresťanov

ROBTE DOBRO, DOMÁHAJTE SA PRÁVA

(Izaiáš 1, 17)

Materiály
na Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov
v roku 2023

Spoločne pripravili a publikovali
Pápežská rada na podporu jednoty kresťanov
Komisia pre vieru a poriadok Svetovej rady cirkví

Preklad pripravila Ekumenická rada cirkví v SR
v spolupráci s Konferenciou biskupov Slovenska.

Text v elektronickej podobe možno nájsť na
www.ekumena.sk a www.kbs.sk.

Znenie anglickej a ďalších verzií možno nájsť
na www.wcc-coe.org (news and resources)

© Konferencia biskupov Slovenska, 2022

© Ekumenická rada cirkví v SR, 2022

ISBN 978-80-8161-470-5

Pre organizátorov Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov

Hľadanie jednoty po celý rok

Tradičný termín konania Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov je na severnej pologuli od 18. do 25. januára. Tieto dni navrhol v roku 1908 Paul Wattson tak, aby modlitby prebiehali v dňoch medzi sviatkami sv. Petra (Katedra) a sv. Pavla (Obrátenie), čo im dodalo symbolický význam. Na južnej pologuli sú v januári prázdniny, takže cirkvi organizujú Týždeň modlitieb v inom termíne, napríklad v období sviatkov Zoslania Ducha Svätého (ako to navrhlo Hnutie pre vieru a poriadok v roku 1926), ktoré tiež symbolizujú jednotu Cirkvi.

Keďže berieme do úvahy fakt, že sa termín modlitieb dá prispôbiť, povzbudzujeme vás, aby ste tento materiál vnímali ako pozvanie hľadať po celý rok možnosti na vyjadrenie miery dosiahnutého spoločenstva medzi cirkvami a spoločne sa modliť za úplnú jednotu, ktorá je Kristovou vôľou.

Prispôbenie textu

Tento materiál ponúkame so zámerom, aby bol prispôbený využitiu na miestnej úrovni, kedykoľvek to bude možné. Pritom treba brať ohľad na miestne liturgické a bohoslužobné zvyky i na celkovú spoločenskú a kultúrnu situáciu. Takéto úpravy by sa mali realizovať ekumenicky. Na niektorých miestach sú už vybudované ekumenické štruktúry na prispôbenie týchto materiálov. Želáme si, aby tam, kde to tak nie je, táto potreba podnietila vznik takýchto štruktúr.

Používanie materiálov na Týždeň modlitieb

- Cirkvám a kresťanským spoločenstvám, ktoré slávia Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov prostredníctvom jednej spoločnej bohoslužby, ponúkame poriadok ekumenickej bohoslužby.
- Cirkvi a kresťanské spoločenstvá si môžu zaradiť texty z Týždňa modlitieb aj do svojich vlastných bohoslužieb. Podľa prostredia, v ktorom sa nachádzajú, možno primerane použiť modlitby z ekumenickej bohoslužby, materiál na „osem dní“ a výber ďalších modlitieb.
- Spoločenstvá, ktoré slávia Týždeň modlitieb v rámci svojich každodenných bohoslužieb, môžu počas tohto týždňa čerpať námety z materiálu na „osem dní“.
- Tí, ktorí by chceli viesť biblické hodiny na tému Týždňa modlitieb, majú možnosť ako základ použiť biblické texty a zamyslenia ponúknuté v materiáli na „osem dní“. Svoje každodenné spoločné stretnutia môžu uzavrieť prosebnými modlitbami.
- Tým, ktorí sa chcú modliť v súkromí, poslúži tento materiál ako inšpirácia pri premýšľaní o ich modlitebných úmysloch. Môžu mať na pamäti to, že tvoria spoločenstvo s ostatnými, ktorí sa na celom svete modlia za viditeľnejšiu jednotu Kristovej Cirkvi.

Biblický text na rok 2023

Izaiáš 1, 12 – 18

Keď prichádzate pred moju tvár, kto vás o to žiada, aby ste šliapali moje nádvorcia?

Neprinášajte už bezcennú obeť, odporné je mi kadidlo, novmesiac, sobota a zvolané zhromaždenia. Nemôžem vystáť zlo so slávnostnými zhromaždeniami!

Vaše novmesiace a sviatky z duše nenávidím, stali sa mi bremenom, zunovalo sa mi ich prinášanie.

Aj keď vystriete dlane, odvrátim od vás svoj zrak; aj keď sa budete veľa modliť, nebudem počúvať, lebo vaše ruky sú plné krvi.

Obmyte sa, očistite sa, odstráňte mi pred očí vaše zlé skutky; prestaňte robiť zlo, učte sa robiť dobro, domáhajte sa práva, pomáhajte utláčanému, vymôžte právo sirote, obhajujte vdovu!

„Podťe, vyjasníme si to!“ hovorí Hospodin. „Keby boli vaše hriechy ako šarlát, zbelejú sťa sneh, a keby boli červené ako purpur, budú ako vlna.

Biblia – slovenský ekumenický preklad

Úvod do témy na rok 2023

Robte dobro, domáhajte sa práva

(Izaiáš 1, 17)

Izaiáš žil a prorokoval v Judskom kráľovstve v 8. storočí pred Kristom a bol Amosovým, Micheášovým a Ozeášovým súčasníkom v čase, keď Izrael aj Judsko zažívali veľkú hospodársku prosperitu a politickú stabilitu v dôsledku úpadku dvoch vtedajších „veľmocí“ – Egypta a Asýrie. Bolo to však aj obdobie, keď v oboch kráľovstvách bujnelo bezprávie, nespravodlivosť a nerovnosti.

V tomto období zároveň prekvitalo náboženstvo ako rituálne a formálne vyjadrenie viery v Boha, ktoré sa sústreďovalo na obety v chráme. Takéto formálne a rituálne náboženstvo viedli kňazi, ktorí boli príjemcami štedrých darov bohatých a mocných. A v dôsledku fyzickej blízkosti a prepojenia medzi kráľovským palácom a chrámom boli moc a vplyv sústredené temer výlučne v rukách kráľa a kňazov, pričom nikto z nich sa počas dlhého obdobia týchto dejín nezastal tých, ktorí trpeli utláčaním a nerovnosťou. Podľa vtedajšieho pohľadu na svet (ktorý sa v dejinách zakaždým opakuje) boli bohatí a tí, čo dávali štedré milodary, považovaní za dobrých a Bohom požehnaných. Zatiaľ čo tí, ktorí boli chudobní a nemohli prinášať obetné milodary, boli považovaní za zlých a Bohom prekliatych. Chudobní boli často očierňovaní pre ich ekonomickú chudobu, ktorá im neumožňovala plne sa zúčastňovať na chrámových bohoslužbách.

V tejto situácii sa Izaiáš pokúšal prebudiť svedomie judského ľudu, aby si uvedomil, aký je jeho reálny stav. Namiesto toho, aby Izaiáš chválil vtedajšiu nábožnosť ako požehnanie, vidí ju ako otvorenú ranu a svätokrádež pred Všemohúcim. Nespravodlivosť a nerovnosť viedli

k roztrieštenosti a nezhodám. Prorok odsúdil politické, sociálne a náboženské štruktúry a pokrytectvo, s ktorým prinášajú Bohu obety a zároveň utláčajú chudobných. Izaiáš rázne vystupoval proti skorumpovaným vodcom a v prospech znevýhodnených, pričom korene spravodlivosti a práva videl len v Bohu.

Miestna pracovná skupina, ktorú vymenovala Minnesotská rada cirkví, si vybrala verš z prvej kapitoly Knihy proroka Izaiáša ako hlavný text pre Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov v roku 2023: „*učte sa robiť dobro, domáhajte sa práva, pomáhajte utláčanému, vymôžte právo sirote, obhajujte vdovu*“ (Iz 1, 17).

Izaiáš učil, že Boh od nás všetkých požaduje spravodlivosť a právo, a to vždy a vo všetkých oblastiach života. Dnešný svet v mnohých ohľadoch znovu prináša výzvu rozdelení, ktorým Izaiáš čelil vo svojom kázaní. Právo, spravodlivosť a jednota pochádzajú z hlbokej Božej lásky ku každému z nás a sú jadrom toho, kto je Boh, a čo od nás očakáva, ako sa máme správať k sebe navzájom. Božia vôľa stvoriť nové ľudstvo „*z každého národa, kmeňa, ľudu a jazyka*“ (Zj 7, 9) nás volá k pokoju a jednote, ktorú Boh vždy chcel pre svoje stvorenie.

Prorokova reč, týkajúca sa vtedajšej nábožnosti, je nemilosrdná: „*Nepriťahajte už bezcennú obeť, odporné je mi kadidlo [...] Aj keď vystriete dlane, odvrátim od vás svoj zrak*“ (Iz 1, 13. 15). Po vyslovení týchto odsúdení a identifikovaní toho, čo je zlé, Izaiáš naznačuje, ako tieto nepravosti napraviť, a poučuje Boží ľud: „*Obmyte sa, očistite sa, odstráňte mi pred očí vaše zlé skutky; prestaňte robiť zlo*“ (Iz 1, 16).

Rozdelenie a útlak sa prejavujú aj dnes, keď sa jednej skupine alebo spoločenskej triede udeľujú väčšie privilégiá ako ostatným. Hriech rasizmu sa prejavuje v akomkoľvek presvedčení alebo praxi, ktoré rozlišujú alebo

vyzdvihujú jednu „rasu“¹ na úkor druhej. Ak sú rasové predsudky sprevádzané alebo podporované nerovnováhou moci, presahujú rámec individuálnych vzťahov a zasahujú do samotných štruktúr spoločnosti, čím sa stávajú systémovým javom. Rasizmus priniesol nespravodlivý prospech niektorým – vrátane niektorých cirkví – a zaťažil bremenom a vylúčil iných len kvôli farbe pleti a v dôsledku kultúrnych asociácií založených na vnímaní „rasy“.

Podobne ako prívrženci náboženstva, ktorých tak ostro odsudzovali biblickí proroci, aj niektorí kresťania sa podieľali alebo naďalej podieľajú na podpore alebo udržiavaní predsudkov a útlaku a na podnecovaní rozdelenia. História ukazuje, že namiesto toho, aby kresťania uznávali dôstojnosť každého človeka, stvoreného na Boží obraz a podobu, príliš často sa zapájali do štruktúr hriechu, ako sú otroctvo, kolonizácia, segregácia a apartheid, ktoré zbavujú iné ľudské bytosti ich dôstojnosti na základe falošných rasových dôvodov. Stalo sa to, že ani vo vlastných cirkvách kresťania neuznávali dôstojnosť všetkých pokrstených a znevažovali dôstojnosť svojich bratov a sestier v Kristovi na základe predpokladanej rasovej rozdielnosti.

Pripomíname si pamätné slová Rev. Dr. Martina Luthera Kinga ml.: *„Je tragédiou nášho národa, jednou z najzahanbujúcejších, že 11. hodina v nedeľu dopoludnia je jednou z najviac segregovaných hodín v kresťanskej Amerike.“* Toto vyhlásenie zdôrazňuje súvislosť medzi nejednotou kresťanov a nejednotou ľudstva. Všetky rozdelenia majú

---

1 Existuje len jedna rasa, ľudská rasa. Musíme si však uvedomiť, že mýtus rasy viedol k zrodu rasizmu. Rasa nie je biologická, je to sociálny konštrukt, ktorý rozdeľuje ľudstvo podľa fyzických vlastností. Je dôležité uznať, že hoci v niektorých častiach sveta sa tento pojem nepoužíva, napriek tomu sa používa ako účinný nástroj na rozdeľovanie a utláčanie niektorých skupín ľudí.

svoje korene v hriechu, to znamená v postojoch a skutkoch, ktoré sú v rozpore s jednotou, ktorú si Boh žela pre celé svoje stvorenie. Rasizmus je tragickou súčasťou hriechu, ktorý rozdelil kresťanov medzi sebou a zapríčinil, že sa modlia v oddelenom čase, v oddelených budovách a v niektorých prípadoch viedol tiež k tomu, že sa kresťanské komunity rozdelili.

Žiaľ, od čias vyhlásenia Martina Luthera Kinga ml. sa toho veľa nezmenilo: 11. hodina dopoludnia – ako symbol najbežnejšieho času nedeľnej bohoslužby – často nie je prejavom jednoty kresťanov, ale skôr prejavom ich rozdelenia, a to tak z rasového a sociálneho hľadiska, ako aj z hľadiska vierovyznania. Ako hlásal Izaiáš, takéto pokrytectvo medzi veriacimi ľuďmi je pred Bohom urážkou: „Aj keď sa budete veľa modliť, nebudem počúvať, lebo vaše ruky sú plné krvi“ (Iz 1, 15).

Učte sa robiť dobro

V biblickej pasáži, ktorá bola zvolená za tému Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov 2023, nás prorok Izaiáš učí, ako tieto zlozvyky liečiť.

Naučiť sa konať dobro si vyžaduje rozhodnutie spytovať si svedomie. Týždeň modlitieb je pre kresťanov vhodným časom, aby si uvedomili, že rozdelenia medzi našimi cirkvami a denomináciami nemožno oddeliť od rozdelení existujúcich v rámci širšej ľudskej rodiny. Spoločná modlitba za jednotu kresťanov nám umožňuje zamyslieť sa nad tým, čo nás spája, a zaviazat sa bojovať proti útlaku a rozdeleniu v ľudskej rodine.

Prorok Micheáš zdôrazňuje, že Boh nám povedal, čo je dobré a čo od nás chce: „zachovávať právo, milovať láskavosť a v pokore chodiť so svojím Bohom“ (Mich 6, 8). Zachovávať právo znamená mať úctu ku všetkým ľuďom.

Právo si vyžaduje skutočne spravodlivé zaobchádzanie a prekonanie historických znevýhodnení založených na „rase“, rode, náboženstve a sociálno-ekonomickom statu-se. Chodiť v pokore s Bohom si vyžaduje pokánie, nápravu a napokon zmierenie. Boh od nás očakáva, že sa zjednotíme v spoločnej zodpovednosti za rovnosť všetkých Božích detí. Jednota kresťanov by mala byť znamením a zárodkom zmierenej jednoty celého stvorenia. Naopak, rozdelenie medzi kresťanmi oslabuje silu tohto znamenia a v konečnom dôsledku skôr rozdelenie prehlbuje, než aby prinášalo do zraneného sveta uzdravenie, čo je poslaním Cirkvi.

Domáhajte sa práva

Izaiášova výzva, aby sa Judsko domáhalo práva (porov. Iz 1, 17), znamená, že má uznať existenciu nespravodlivosti a útlaku v spoločnosti. Prosí judský ľud, aby zvrhol existujúce *status quo*. Domáhanie sa práva si vyžaduje konfrontáciu s tými, ktorí páchajú zlo na druhých: nie je to ľahká úloha a niekedy vedie ku konfliktom, ale Ježiš nás uisťuje, že brániť spravodlivosť tvárou v tvár útlaku je cesta do nebeského kráľovstva: „*Blahoslavení prenasledovaní pre spravodlivosť, lebo ich je nebeské kráľovstvo*“ (Mt 5, 10). V mnohých častiach sveta musia cirkvi priznať, že sa prispôbili spoločenským normám a mlčali, ba niekedy boli dokonca spoluvinníkmi rasovej nespravodlivosti. Rasové predsudky boli jednou z príčin rozdelenia medzi kresťanmi, ktoré roztrhli Kristovo telo. Škodlivé ideológie, ako napríklad nadradenosť belochov a učenie o objavení², spôsobili v priebehu storočí veľké škody,

---

2 Doktrína alebo učenie o objavení bolo výsledkom buly vydananej pápežom Alexandrom VI. (4. mája 1493) a rozšírilo sa po celom svete, pričom prinieslo cirkvám všetky výhody vo vzťahu k potomkom

najmä v Severnej Amerike a v krajinách kolonizovaných európskymi mocnosťami.

Útlak je škodlivý pre celé ľudstvo, bez spravodlivosti nemôže existovať nijaká jednota. Keď sa modlíme za jednotu kresťanov, musíme si priznať útlak súčasných aj minulých generácií, musíme byť odhodlaní konať pokánie za tento hriech. Môžeme si osvojiť výzvu z Izaiáša: „Obmyte sa, očistite sa“, pretože „vaše ruky sú plné krvi“ (Iz 1, 16. 15).

Pomáhajte utláčaným

Biblia nám hovorí, že nemôžeme oddeliť náš vzťah s Kristom od nášho postoja voči celému Božiemu ľudu, najmä voči tým, ktorí sú považovaní za „najmenších“ (Mt 25, 40). Náš záväzok voči sebe navzájom si vyžaduje, aby sme sa zapojili do *mišpat*, čo je hebrejský výraz pre restoratívnu spravodlivosť, ktorá sa zastáva tých, ktorých hlas nebol vypočutý. Odbúrava tiež štruktúry, ktoré vytvárajú a udržiavajú nespravodlivosť, a vytvára iné, ktoré podporujú a zabezpečujú, aby sa s každým zaobchádzalo spravodlivo, aby sa dodržiavali jeho práva. Tento záväzok musí presahovať okruh priateľov, rodiny a spoločenstva a zahŕňať celé ľudstvo. Kresťania sú povolaní vyjsť von a počúvať volanie všetkých trpiacich, aby ich lepšie pochopili a reagovali na ich príbehy utrpenia a na ich traumy. Rev. Dr. Martin Luther King ml. často hovoril, že „*vzbura je jazykom nevypočutých*“. Keď vznikajú protesty a občianske nepokoje, je to často preto, že hlasy protestujúcich neboli vypočuté. Ak cirkvi zjednotia svoje hlasy s hlasmi utláčaných, ich volanie po spravodlivosti a oslobodení sa

---

pôvodných obyvateľov a zotročených ľudí. Ospravedlňovalo sa ním zaberanie pôdy domorodých národov na základe toho, že koloniálne mocnosti tieto krajiny „objavili“.

posilní. Keď sa navzájom v jednote milujeme a pomáhame si, slúžime Bohu i blížnemu a milujeme ich.

Vymôžte právo sirote a obhajujte vdovu

Vdovy a siroty majú v hebrejskej Biblii popri cudzincoch osobitné miesto, lebo reprezentujú najzraniteľnejšie skupiny spoločnosti. V situácii hospodárskej prosperity judského kráľovstva za čias proroka Izaiáša bola situácia sirot a vdov zúfalá, pretože boli zbavené akejkoľvek ochrany a tiež práva vlastníť pôdu, teda mať možnosť postarať sa o seba. Prorok, ktorý sa teší z prosperity spoločenstva, vyzýva ho k tomu, aby nezanedbávalo ochranu a výživu pre najchudobnejších a najzraniteľnejších. Toto prorocké volanie sa ozýva aj dnes a nabáda nás, aby sme sa pýtali: kto sú tí najzraniteľnejší v našej spoločnosti?

Koho hlasy v našich komunitách nie je počuť? Kto nie je zastúpený pri našom stole? Prečo? Ktoré cirkvi a spoločenstvá chýbajú v našich dialógoch, v našej spoločnej činnosti a v našej modlitbe za jednotu kresťanov? Keď sa počas tohto týždňa hľadania jednoty zhromažďujeme k modlitbám, čo sme pripravení urobiť v prospech týchto chýbajúcich hlasov?

Záver

Izaiáš vo svojej dobe vyzýval Boží ľud, aby sa naučil konať dobro *spoločne*, domáhať sa práva *spoločne*, *spoločne* pomáhať utláčaným, *spoločne* zastávať siroty a obhajovať vdovy. Prorokova výzva sa vzťahuje aj na nás dnes: ako môžeme žiť našu jednotu ako kresťania, aby sme čelili zlu a nespravodlivosti našej doby? Ako sa môžeme zapojiť do dialógu a rásť vo vzájomnom poznaní, porozumení a výmene skúseností s druhými?

Tieto modlitby a stretnutia srdc majú moc premeniť nás ako jednotlivcov, aj ako spoločenstvo. Otvorme sa Božej prítomnosti v každom našom stretnutí, keď prosíme o milosť, aby sme boli premenení, aby boli odstránené systémy útlaku, aby sme sa uzdravili z hriechov rasizmu. Spoločne sa zapojme do boja za spravodlivosť v našej spoločnosti. Všetci patríme Kristovi.

Príprava materiálov na Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov 2023

Tému Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov 2023 vybrala a materiály pripravila miestna skupina kresťanov zo Spojených štátov amerických (USA), ktorú zvolala Minnesotská rada cirkví. V decembri 2020 sa skupina prvýkrát stretla online, hoci mnohí sa už navzájom poznali a všetci poznali prácu Minnesotskej rady cirkví. Niektorí z nich boli vedúcimi organizácií a tiež aktivistami a/alebo pastormi v ich vlastných zboroch a spoločenstvách. Medzinárodná komisia – vymenovaná spoločne Pápežskou radou na podporu jednoty kresťanov (teraz dikastériom, Katolícka cirkev) a Komisiou pre vieru a poriadok Svetovej rady cirkví – ktorá bola poverená revíziou materiálov na Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov 2023, sa stretla s delegátmi Minnesotskej rady cirkví vo švajčiarskom Château de Bossey, v čase od 19. do 23. septembra 2021.

Minnesota má už roky jednu z najhorších rasových nerovností v krajine. Minnesota zažila najväčšiu hromadnú popravu v dejinách USA v roku 1862, keď bolo v Mankate po vojne medzi USA a Dakotou deň po Vianočiach obesených 38 príslušníkov pôvodného dakotského obyvateľstva. Keď sa títo pripravovali na smrť, spievali hymnu *Wakantanka taku nitawa* (Mnohí a veľkí), ktorej verzia je súčasťou tejto ekumenickej bohoslužby. V poslednom čase sa Minnesota ocitla v epicentre rasového konfliktu. Keď sa v marci 2020 v dôsledku pandémie Covidu-19 uzavrel svet, vražda mladého Afroameričana Georgea Floydá rukou minneapoliskeho policajta Dereka Chauvina vyťahla do ulíc ľudí z celého sveta, aby v jednote a spravodlivom hneve protestovali proti nespravodlivosti, ktorej boli svedkami na televíznych obrazovkách.

Chauvin, ktorý bol bezprostredne po útoku prepustený,¹ sa stal prvým policajtom v novodobej histórii odsúdeným za vraždu černochoa v Minnesote.

História zlého zaobchádzania s komunitami inej farby pleti v Spojených štátoch vytvorila dlhodobú nerovnosť a vzťahové rozpory medzi komunitami. V dôsledku toho zahŕňajú dejiny cirkví v Spojených štátoch rasové otázky ako hlavný faktor cirkevného rozdelenia. V iných častiach sveta hrajú podobnú úlohu aj iné otázky, ktoré sa netýkajú doktríny. Preto sa teologické úsilie o jednotu, ktoré vyvíja Komisia pre vieru a poriadok Svetovej rady cirkví, tradične snaží spájať hľadanie jednoty cirkví s úsilím o prekonávanie múrov rozdelenia – akým je rasizmus – v rámci ľudskej rodiny. Preto aj modlitba – najmä modlitba za jednotu kresťanov – nadobúda ešte dôležitejší význam, keď sa spája s bojom proti tomu, čo nás rozdeľuje ako ľudskej bytosti s rovnakou dôstojnosťou, stvorené na Boží obraz a podobu.² Minnesotská rada cirkví, ktorá sa už dávnejšie zaoberá odhaľovaním týchto historických rasových vzorcov, zvolala pracovnú skupinu, ktorá zostavila čítania z Písma, témy, piesne a bohoslužbu pre tohtoročný Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov.

Pracovnú skupinu tvorili duchovní a laickí lídri rôznych generácií z Minnesoty, ktorí pracovali v prvých líniiach počas nepokojov. Boli zodpovední za duchovnú aj komunitnú starostlivosť v regióne a boli svedkami frustrácie a volania Božieho ľudu. Členovia tejto pracovnej skupiny zastupovali mnoho rôznych kultúrnych

---

1 Chauvina prepustil prvý afroamerický policajný náčelník v Minneapolise Medaria Arradondo.

2 Pozri napríklad: *Jednota v dnešnom svete – Štúdiá Komisie pre vieru a poriadok o jednote Cirkvi a jednote ľudstva*, Ženeva, WCC, 1978; *Cirkev a svet – Jednota Cirkvi a obnova ľudského spoločenstva*, Ženeva, WCC, 1990.

a duchovných spoločenstiev a zahŕňali aj komunity pôvodných obyvateľov a Afroameričanov, ktorí boli v centre nedávneho konfliktu. Počas písania týchto materiálov tieto komunity naďalej zažívali mimosúdne popravy,³ smrť detí v dôsledku rastúceho násilia a pretrvávajúce ťažkosti v dôsledku pandémie.

Stretnutia na internete sa stali posvätným a bezpečným priestorom posily, podpory a modlitby aj vtedy, keď skupina prežívala útok na americký Kapitol, súdny proces s bývalým policajtom Derekom Chauvinom a výročie vraždy Georgea Floyd.

Členmi skupiny boli muži, ženy, matky, otcovia, rozprávači príbehov a uzdravovatelia (*storytellers and healers*). Reprezentovali rozmanité bohoslužobné skúsenosti a duchovné vyjadrenia, a to tak pôvodných obyvateľov Spojených štátov, ako aj komunit, ktoré sa sem – nútené či dobrovoľne – prisťahovali a ktoré vykazujú rôznu schopnosť vyrozprávať a spracovať svoju jazykovú a kultúrnu históriu, hoci teraz nazývajú tento región svojím domovom. Členovia skupiny zastupovali mestské a prímestské regióny a mnohé kresťanské komunity. Táto ich rôznorodosť umožnila hlbokú skúsenosť solidarity a reflexie, obohatenej o mnohé perspektívy.

Členovia minnesotskej redakčnej skupiny dúfajú, že ich osobné skúsenosti s rasizmom a zbavovaním ľudských bytostí ich hodnoty poslúžia ako svedectvo o neľudskosti Božích detí voči sebe navzájom. Hlboko túžia tiež po tom, aby ako kresťania stelesňovali Boží dar jednoty, aby riešili a odstraňovali rozdelenia, ktoré nám bránia pochopiť a prežívať skutočnosť, že všetci patríme Kristovi.

---

3 Tento pojem sa vzťahuje na vraždy vykonané štátnymi orgánmi bez akéhokoľvek právneho alebo súdneho procesu. Príkladom je zastrelenie Daunteho Wrighta v apríli 2021.

Účastníci z medzinárodného tímu

Rev. P. Martin Browne, OSB / Opátstvo Glenstal (Írsko)

Ms. Anne-Noëlle Clément / Kresťanská jednota (Unité Chrétienne, Francúzsko)

Rev. P. Anthony Currer / Dikastérium na podporu jednoty kresťanov (Vatikán)

Dr. Masiiwa R. Gunda / Programová tajomníčka na prekonávanie rasizmu, diskriminácie a xenofóbie – Svetová rada cirkví (SRC, Švajčiarsko)

Rev. Dr. Odair Pedroso Mateus / Riaditeľ Komisie pre vieru a poriadok SRC (Švajčiarsko)

Rev. James Puglisi, SA / Františkánski bratia zadosťučinenia, Centrum pre jednotu (Centro Pro Unione, Taliansko/USA)

Rev. Dr. Mikie Roberts / Programový tajomník pre duchovný život SRC (Švajčiarsko)

Rev. Dr. Jochen Wagner / Pracovné spoločenstvo kresťanských cirkví v Nemecku (Nemecko)

Účastníci z Minnesotskej rady cirkví

Rev. Dr. DeWayne L. Davis, pastor / Plymouth United Church of Christ (Južný Minneapolis)

Rev. Jia Starr Brown, pastorka / First Covenant Church (Minneapolis)

Rev. Anthony Galloway, pastor / St. Mark African Methodist Episcopal Church (Duluth, Minnesota)

Rev. Stacy L. Smith, predsedajúca seniorka / St. Paul/Minneapolis District African Methodist Episcopal Church

Ms. Leslie E. Redmond Esq. / Zakladateľka *Don't Complain Activate* a bývalá predsedníčka Minneapolis NAACP

Rev. Dr. Kelly Sherman Conroy / Nativity Lutheran Church (Minnesota)

- Rev. Jim Bear Jacobs** / Minnesotská rada cirkví
- Rev. Antonio Machado** / Evangelical Lutheran Church
of America
- Dr. Cynthia Bailey Manns** / Riaditeľka programu pre
vzdelávanie dospelých, Katolícky kostol sv. Jany
z Arcu
- Rev. Dr. Curtiss DeYoung, CEO** / Minnesotská rada
cirkví
- Rev. Dr. Amy Gohdes-Luhman, pastorka** / Waconia
Moravian Church (Waconia, Minnesota)

Ekumenická bohoslužba

Poznámky pre tých, ktorí pripravujú bohoslužbu

Motív rieky/vody má silný kultúrny význam pre miestnu komisiu, ktorá navrhla tieto bohoslužobné materiály. Pre Minnesotu znamenala rieka a voda v niektorých obdobiach histórie tohto regiónu tak kultúrnu genézu, ako aj genocídu. Tento motív má aj teologický a liturgický význam.

Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov sa na severnej pologuli slávi v januári, krátko po tom, čo si mnohé tradície pripomínajú Pánov krst. Viera, že všetci patríme a sme členmi spoločenstva lásky, ktoré „je“ a zároveň „sa stáva“ spoločenstvom milovaných bratov a sestier, podnecuje prácu v oblasti sociálnej spravodlivosti, najmä rasovej spravodlivosti. Pozýva nás tiež, ako Božích spolupracovníkov pri uvádzaní pokoja a spravodlivosti v celom stvorení, o nich verejne svedčiť a obhajovať ich.

V iných častiach sveta sa Týždeň modlitieb slávi v čase Svätodušných sviatkov, keď sa slávi zrod Cirkvi, ktorým sme vbudovaní do Kristovho tela ako živé kamene. Cirkvev je ustanovená Duchom Svätým uprostred rozmanitosti a s jeho zjednocujúcou a prorockou mocou. Jednota uprostred rôznosti a táto zjednocujúca a prorocká moc živí dielo spravodlivosti, zviditeľňuje našu spoločnú ľudskosť a dáva nám schopnosť komunikovať napriek našim rozdielom a tiež schopnosť vydávať svedectvo o Božej moci a prostredníctvom nej.

Spojenie medzi kameňmi a vodou súvisí v kontexte pôvodných obyvateľov Minnesoty s pochopením hodnoty a dôležitosti života. V indiánskej múdrosti zastávajú voda a kameň posvätné miesto. Voda je život a kameň predstavujú posvätnosť zeme, na ktorej stáli mnohé

generácie. Všetko stvorenie je obdarené Božím duchom, a preto sme všetci jedna rodina. Pri bohoslužbe sa budú používať dva symboly: voda, ktorá predstavuje náš krst do nového života, a kamene, ktoré predstavujú našu osobnú históriu a históriu našich predkov.

Po privítaní zhromaždenia bude nasledovať moment vyznania hriechov a odpustenia, ktorého súčasťou je hlavný text Týždňa modlitieb (*Iz 1, 12 – 18*). Pri obrade, ktorý je súčasťou kajúceho úkonu, predsedajúci počas čítania veršov 16 a 17 vyleje do krstiteľnice (alebo umývadla) vodu z džbánu. Je dôležité, aby sa to robilo pomaly a bolo to počuť, aby zhromaždenie mohlo meditovať nad významom toho, čo sa hovorí a čo sa symbolicky pripomína. Po vyznaní hriechov a odpustení nasleduje úvodná modlitba, pieseň a liturgia slova.

Homília alebo kázeň, ktorá vychádza z Izaiášovho textu, by mala spájať otázku jednoty kresťanov a tému rasovej nespravodlivosti, ktorá je tak individuálna, ako aj systémová či inštitucionálna. Vytlačanie ľudí na okraj z dôvodu ich „rasy“, kultúry alebo jazyka trhá tkanivo ľudského spoločenstva a je príčinou nejednoty v našom kresťanskom spoločenstve. Jednota kresťanov musí byť silná a viditeľná, aby hovorila o tom, ako ten istý Duch, ktorého sme dostali pri krste, vytvára jednotu z bohatej rozmanitosti Božieho stvorenia a v tom spočíva aj Boží plán pre zjednotenie ľudstva.

Homília by mala viesť aj k symbolickému úkonu, ktorý nasleduje. Všetci prítomní by mali pri príchode dostať kameň. Spoločenstvá, ktoré spolu plánujú bohoslužbu, by mohli určiť a pozvať dve alebo tri osoby, ktoré by vyrozprávali príbehy o prežitej rasovej nespravodlivosti a o tom, ako môže jednota kresťanov slúžiť pri jej prekonávaní. Po každom príbehu rečník položí svoj kameň pod kríž alebo zapáli sviečku, symbol Krista – uholného

kameňa a svetla. Tento obrad by mal byť naplánovaný tak, aby trval približne 15 minút. Na záver tohto symbolického úkonu môže predsedajúci vyzvať zhromaždenie, aby po bohoslužbe pokračovalo v rozprávaní svojich príbehov.

Bohoslužba sa končí príhovornými modlitbami, spoločnou modlitbou *Otče náš*, vyslaním a požehnaním. Na rôznych miestach bohoslužby sú uvedené návrhy piesní a v prílohe sa nachádzajú niektoré texty alebo piesne.

Táto ekumenická bohoslužba má jednoduchý poriadok, ktorý sa dá prispôbiť miestnym situáciám a tradíciám, aby sa umožnila rozmanitosť prejavov a rozšírenie slávenia o ďalšie prvky praxe, ako sú miestne rituály a modlitby. Slová tejto bohoslužby majú vyjadrovať emócie, zápasy a nádej súčasných potomkov zotročených Afroameričanov a pôvodných obyvateľov žijúcich v Minnesote. To je zdôraznené zvlášť v hymnách a piesňach vybraných na bohoslužbu.

Poriadok bohoslužby

P: predsedajúci

Č: čítajúci

V: všetci

Úvodná hudba/Prelúdium

Výzva k zhromaždeniu

P: Sestry a bratia, zhromaždili sme sa tu v mene Otca, Syna a Ducha Svätého.

Vodou krstu sme sa stali údmi Kristovho tela, ale našimi hriechmi sme si navzájom spôsobili bolesť a trauma.

Zlyhali sme v konaní dobra.

Tvárou v tvár veľmi ťažkému útlaku sme nehľadali spravodlivosť, ani sme nedbali na Boží príkaz starať sa o vdovy a siroty (*Iz 1, 17*).

Keď sme sa tu zhromaždili, zamyslime sa nad svojimi činmi aj nečinnosťou a učme sa robiť dobro a domáhať sa práva.

Potrebujeme Božiu milosť, aby sme dokázali prekonať naše rozdelenia a vykoreniť systémy a štruktúry, ktoré prispeli k rozštiepeniu našich spoločností.

Zišli sme sa, aby sme sa modlili za posilnenie jednoty, ktorú ako kresťania zdieľame, aby sme „otvorili svoje srdcia a s odvahou nachádzali bohatstvá inklúzie a poklady našej rozmanitosti. Modlíme sa s vierou.“¹

Pieseň

Many and great, O God (pieseň z Dakoty)

Privítanie

Pozvanie k vyznaniu hriechov a prijatiu odpustenia

Vyznanie hriechov a odpustenie vo svetle čítania z Izaiáša 1, 12 – 18

P: Sme pozvaní vyznať svoje hriechy slovami proroka Izaiáša.

Č1: „Keď prichádzate pred moju tvár, kto vás o to žiada, aby ste šliapali moje nádvorie? Neprinášajte už bezcennú obeť, odporné je mi kadidlo“ (12 – 13a).

V: **Odpuť nám, Pane, keď prichádzame na bohoslužbu bez toho, aby sme v pokore chodili pred tebou.**

---

1 Rev. Dr. Martin Luther King ml.

Ticho

Č2: „Novmesiac, sobota a zvolané zhromaždenia – nemôžem vystáť zlo so slávnostnými zhromaždeniami! Vaše novmesiace a ustanovené sviatky z duše nenávidím, stali sa mi bremenom, zunovalo sa mi ich prinášanie“ (13b – 14).

V: **Prosíme o odpustenie za spoluzodpovednosť cirkví za zlo kolonializmu, ktoré pociťujeme na celom svete.**

Ticho

Č3: „Aj keď vystriete dlane, odvrátim od vás svoj zrak; aj keď sa budete veľa modliť, nebudem počúvať, lebo vaše ruky sú plné krvi.“ (15)

V: **Prosíme o odpustenie za naše hriechy nespravodlivosti a útlaku, ktoré ničia rozmanitú harmóniu tvojho stvorenia.**

Ticho

(Pri krstiteľnici predsedajúci počas čítania pomaly nalieva vodu z džbánu do krstiteľnice alebo pripraveného umývadla.)

Č4: „Obmyte sa, očistite sa, odstráňte mi pred oči vaše zlé skutky; prestaňte robiť zlo, učte sa robiť dobro, domáhajte sa práva, pomáhajte utláčanému, vymôžte právo sirote, obhajujte vdovu!“ (16 – 17)

V: **Tak, ako sme boli obmytí v živej vode krstu, daruj nám znovu tvoje odpustenie a zmier nás medzi sebou navzájom aj so stvorením.**

Ticho

Č5: „Podťe, vyjasnime si to!“ hovorí Hospodin. „Keby boli vaše hriechy ako šarlát, zbeľujú sťa sneh, a keby boli červené ako purpur, budú ako vlna.“ (18)

P: Nech vás Boh vo svojom milosrdenstve oslobodí od vašich hriechov, aby ste mohli zachovávať právo, milovať láskavosť a v pokore chodiť so svojím Bohom.

Ticho

P: Všemohúci Boh vypočul naše modlitby, zmiloval sa nad nami a odpustil nám naše hriechy.

V: Bohu vďaka.

Modlitba

P: Boťe všetkých ľudí, vzdávame ti vďaku z celého nášho srdca a našej duše za túto príležitosť, keď sme mohli predstúpiť pred teba a vyznať svoje hriechy nespravodlivosti a rozdelenia.

Spoločne prichádzame pred teba, ako svätá rodina, zjednotená v nádhernej rozmanitosti tvojho stvorenia: niektorí z nás sú potomkovia domorodých obyvateľov, iní sú potomkovia otrokov, ďalší zotročovateľov, niektorí z nás sú migranti, ďalší sú utečenci, ale všetci sme údmi jedného Kristovho tela.

Chválime ťa, že v živej vode krstu boli zmyté naše hriechy, červené ako šarlát, a my sme boli uzdravení, a stali sme sa súčasťou spoločenstva lásky, Boťej rodiny. Vzdávame ti vďaku a chválu, Boťe, náš Stvoriteľ.

Spoločne na tejto ceste napredujeme, oslavujeme a otvárame si srdcia a oči, aby sme chápali, a rástli v posvätnej múdrosti, ktorá je všetkým národom spoločná a v nich sa odovzdáva. Pomôž nám objať vzájomnú jednotu a pripomínaj nám, že sme jedna

rodina, ktorú uprostred tvojho stvorenstva zhromaždil tvoj Svätý Duch.

V: Amen.

Pieseň

Wade into the water

Čítanie z Listu Efezanom 2, 13 – 22

Žalm 42 (responzórne)

Č: Ako laň dychtí po bystrinách, tak moja duša dychtí po tebe, Bože.

Moja duša má smäd po Bohu, po živom Bohu.

Kedy pôjdem a uzriem Božiu tvár?

V: Čakaj na Boha, ešte mu budem ďakovať.

Č: Slzy mi bývajú chlebom dňom i nocou, keď sa ma každý deň pýtajú:

„Kde je tvoj Boh?“

Spomínam na to a dušu si vylievam,

ako som chodieval so zástupom

a vodieval do Božieho domu

slávnostný zástup so zvučným plesaním a s vďakou.

V: Čakaj na Boha, ešte mu budem ďakovať.

Č: Prečo si sklúčená, moja duša, prečo sa znepokojuješ?

Čakaj na Boha, ešte mu budem ďakovať, svojmu

Spasiteľovi, svojmu Bohu.

Moja duša je sklúčená.

V: Čakaj na Boha, ešte mu budem ďakovať.

Č: Vo dne mi Hospodin preukazuje milosť, v noci je mi jeho pieseň modlitbou k Bohu môjho života.

Poviem Bohu, svojej Skale:

„Prečo si na mňa zabudol?“

Prečo mám chodiť v smútku utláčaný nepriateľom?“

V: Čakaj na Boha, ešte mu budem ďakovať.

Č: Kosti ma smrteľne bolia a protivníci ma ešte tupia, keď sa ma pýtajú každý deň: „Kde je tvoj Boh?“

Prečo si sklúčená, moja duša, prečo sa znepokojuješ?

V: Čakaj na Boha, ešte mu budem ďakovať.

Čítanie z Evanjelia podľa Matúša 25, 31 – 40

Pieseň

Come thou fount of every blessing

Homília/Kázeň

(Chvilka ticha alebo pieseň)

Kamene a príbehy

Dvaja alebo traja určení rozprávači príbehov sú vyzvaní, aby vystúpili.

P: Vypočujme si niekoľko príbehov. Ako živé kamene sme svedkami príbehov, ktoré budú žiť ďalej. S každým príbehom sa buduje Kristovo telo. Naše príbehy sa prelínajú s príbehom Krista, uholného kameňa našej kresťanskej jednoty. Ako nás Boh stvoril, aby sme boli v spoločenstve, tak sú prepojené aj naše príbehy. Zamyslime sa, keď budeme počúvať tieto príbehy a pritom držať každý svoj kameň.

Rozprávači príbehov podávajú svoje svedectvá. Po každom príbehu sa veriaci spájajú v nižšie uvedenej odpovedi:

V: Zaväzujem sa odpovedať na Izaiášovu výzvu „robte dobro, domáhajte sa práva“.

Pieseň

What a fellowship, what a joy divine

Príhovorné modlitby

P: S vierou a dôverou prichádzame v modlitbe pred Boha, ktorý je Otcom, Synom a Duchom Svätým:

Bože, náš Stvoriteľ, dnes trpíme v dôsledku činov, ktoré spôsobili, že život niektorých je neudržateľný a iní žijú v prebytku. Nauč nás zodpovedne využívať zdroje, ktoré si nám dal, v prospech všetkých a s rešpektom k tvojmu stvoreniu, ktoré vzdychá a volá ku tebe.

V: Uč nás a ukazuj nám cestu.

P: Súcitný Bože, pomôž nám napraviť škody, ktoré sme si navzájom spôsobili, a uzdraviť rozdelenia, ktoré sme vytvorili v tvojom ľude. Tak ako Ježiš Kristus vdýchol svojho Ducha na učeníkov, aby sa zrodilo spoločenstvo nového stvorenia, zošli svoju milosť, aby uzdravila naše rozdelenia, a daruj nám jednotu, za ktorú sa Ježiš modlil.

V: Uč nás a ukazuj nám cestu.

P: Kriste – Cesta, Pravda a Život – ty si vo svojom pozemskom účinkovaní stelesňoval spravodlivosť a robením dobra si búral múry rozdelenia a predsudky, v ktorých sme boli uväznení. Otvor naše srdcia a mysle, aby sme si uvedomili, že hoci je nás veľa, v tebe sme jedno.

V: Uč nás a ukazuj nám cestu.

P: Duchu Svätý, ty neustále obnovuješ tvár zeme. Vrcholky hôr, hromy na nebi, pokoj jazier k nám hovoria –

V: pretože sme všetci spojení.

P: Žiara hviezd, sviežosť rána, kvapky rosy na kvete k nám hovoria –

V: pretože sme všetci spojení.

P: Hlasy chudobných, utláčaných a marginalizovaných k nám hovoria –

V: pretože sme všetci spojení.

P: Ale predovšetkým k tebe vzlietajú naše srdcia, keď voláme „Abba, Otče“ a modlíme sa:

V: Otče náš...

Záverečná modlitba

Večný Bože, pohliadni na tváre týchto svojich veriacich zhromaždených vo svätom spoločenstve a pošli ich tam, kde len chceš.

Povzbuď ich svojím Svätým Duchom, aby pokračovali v rozprávaní svojich príbehov, v robení dobra a domáhání sa práva pre tvoje stvorenie.

Podporuj ich, aby boli jedno, aby svet uveril, že ty si poslal svojho jediného Syna Ježiša, aby daroval svetu život.

Vyslanie a požehnanie

P: Nech vás Pán požehná a nech vás ochráni!

Nech Pán rozjasní nad vami svoju tvár a nech vám je milostivý!

Nech Pán obráti k vám svoju tvár
a nech vám udelí pokoj!

V: Amen.

Pieseň

Lift every voice and sing

Dodatok

s. 15 – 20 anglickej brožúrky (piesne)

Pieseň

Many and great, O God (pieseň z Dakoty)

1 Wakantanka taku nitawa tankaya qa ota;
mahpiya kin eyahnake ça,
maka kin he duowanca;
mniowanca šbeya wanke cin, hena oyakihi.

2 Woehdaku nitawa kin he minagi kin qu wo;
mahpiya kin iwankam yati,
wicowašte yuha nanka,
wiconi kin he mayaqu nun, owihanke wanin.

1 Many and great, O God, are your works, maker of earth and sky.
Your hands have set the heavens with stars;
your fingers spread the mountains and plains.
Lo, at your word the waters were formed; deep seas obey your voice.

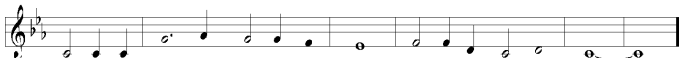
2 Grant unto us communion with you, O star-abiding One.
Come unto us and dwell with us;
with you are found the gifts of life.
Bless us with life that has no end, eternal life with you.

Man - y and great, O God, are your things, Mak - er of earth and sky.
Zahl - reich und groß ist, Gott, was du schufst, Er - de und Him - mels - welt!
Mu - chas y gran - des tus o - bras son. Crea - dor de cie - lo y tierra.

Your hands have set the heav - ens with stars; your fin - gers spread the moun - tains and plains.
Dei - ne Hand weist den Ster - nen die Bahn, du gabst Ge - stalt den Ber - gen, dem Tal.
Tu ma - no pu - so es - tre - llas al cie - lo mon - tes y lla - nos has es - par - ci - do,

Lo, at your word the wa - ters were formed; deep seas o - bey your voice.
Ja, auf dein Wort das Wäs - ser sich teilt, Mee - re ge - hor - chen dir.
por tu pa - la - bra el a - gua bro - to, tu voz es - cu - cha el mar.

hand drum or tom-tom

Paraphraser: Philip Frazier; Author: Joseph Renville (1842)

Pieseñ

Wade into the water

Traditional

African American Spiritual
arr. Jimmie Abbingtton

Wade in the wa - ter, wade in the wa - ter chil - dren, wade in the wa - ter,

God's gon na trou - ble the wa - ter. See that host all dressed in white,
See that band all dressed in red,
If you don't be - lieve I've been re - deemed,

God's gon - na trou - ble the wa - ter. The lead - er must be the
Looks like the band that
Just fol - low me down to

Is - rael - ite, God's gon - na trou - ble the wa - ter.
Mo - ses led,
Jor - dan's stream,

© 2000 GIA Publications, Inc.

Pieseň

Come thou fount of every blessing

Robert Robinson

J. Wyeth Repository of Sacred Music 1813: USA

1. Come, thou Fount of ev - ery bless - ing tune my heart to sing thy
 2. Here I raise my E - be - ne - zer: "Hi - ther to thy help I've
 3. O to grace how great a deb - tor dai - ly I'm con - strained to

grace: streams of mer - cy, nev - er ceas - ing call for
 come;" And I hope, by thy good pleas - ure safe - ly
 be. Let that grace now, like a fet - ter bind my

songs of loud - est praise. Teach me some me - lo - dious
 to ar - rive at home Je - sus sought me when a
 wan - dering heart to thee. Prone to wan - der, Lord, I

son - net sung by flam - ing tongues a - bove. Praise the
 stran - ger wan - dering from the fold of God. He, to
 feel it. Prone to leave the God I love. Here's my

mount, I'm fixed up - on it, mount of thy un - chang - ing love
 re - scue me from dan - ger in - ter - posed his pre - cious blood.
 heart, O take and seal it. Seal it for Thy courts a - bove.

Pieseň

What a fellowship, what a joy divine

Elisha Hoffman

Anthony J. Showalter: USA

1. What a fel - low - ship, what a joy di - vine,
2. Oh, how sweet to walk in this pil - grim way,
3. What have I to dread, what have I to fear,

lean - ing on the ev - er - last - ing arms; what a bless - ed - ness,
lean - ing on the ev - er - last - ing arms; oh, how bright the path
lean - ing on the ev - er - last - ing arms I have bless - ed peace

what a peace is mine, lean - ing on the ev - er - last - ing arms.
grows from day to day, lean - ing on the ev - er - last - ing arms.
with my Lord so near, lean - ing on the ev - er - last - ing arms.

Lean - ing lean - ing, safe and se - cure from all a - larms;

lean - ing lean - ing, lean - ing on the ev - er - last - ing arms.

Pieseň

Lift every voice and sing

James Weldon Johnson

J. Rosamond Johnson: African-American

1. Lift ev - ery voice and sing till earth and heav - en
2. Ston - y the road we trod, bit - ter the chas - tening
3. God of the wea - ry years, God of our si - lent

ring, ring with the har - mo - nies of lib - er -
rod, felt in the days when hope un - born had the
tears, Thou who hast brought us thus far on the

ty. Let our re - joic - ing rise high as the lis - tening
died; yet, with a stead - y beat, have not our wea - ry
way; Thou who hast by thy might led us in - to the

skies; let it re - sound loud as the roll - ing sea.
feet come to the place for which our par - ents sighed?
light: keep us for - ev - er in the path, we pray.

Sing a song full of the faith that the dark past has taught us;
We have come o - ver a way that with tears has been wa - tered;
Lest our feet stray from the plac - es, our God, where we met thee;

Biblické zamyslenia a modlitby na osem dní

1. deň

Učiť sa robiť, čo je dobré

Čítania

Iz 1, 12 – 18 / Učte sa robiť dobro, domáhajte sa práva, pomáhajte utláčanému, vymôžte právo sirote, obhajujte vdovu!

Lk 10, 25 – 36 / Opýtal sa Ježiša: „A kto je môj blížny?“

Zamyslenie

Podľa Izaiáša Boh chce, aby Júda nielen praktizoval spravodlivosť, ale aby si osvojil zásadu konať vždy dobro. Boh chce, aby sme sa nielen starali o siroty a vdovy, ale aby sme robili to, čo je správne a dobré pre nich a pre každého, kto je spoločnosťou odsúvaný na okraj. Hebrejské slovo pre dobro je *yaw-tab'* a znamená radowať sa, tešiť sa, byť milý, robiť dobre, robiť niečo pekné.

Byť kresťanom znamená byť učeníkom. Všetci kresťania počúvajú Božie slovo a spoločne sa učia, čo znamená konať dobro a kto takúto solidaritu potrebuje. Keďže spoločnosť je čoraz ľahostajnejšia k potrebám druhých, my ako Božie deti sa musíme naučiť zastať sa našich utláčaných bratov a sestier tým, že budeme mocným hovoriť pravdu, a ak to bude potrebné, obhajovať ich prípady, aby mohli žiť v pokoji a spravodlivosti. Ak budeme takto konať, budeme vždy konať dobro!

Náš záväzok odstrániť hriech rasizmu a uzdraviť sa z neho si vyžaduje, aby sme boli pripravení a ochotní nadviazať vzťah s našimi kresťanskými sestrami a bratmi.

Jednota kresťanov

Istý zákonník sa spýtal Ježiša: „A kto je môj blížny?“ Ježišova odpoveď od nás žiada, aby sme hľadeli poza hranice rozdelenia podľa náboženstva, kmeňa a národnosti a spoznali blížneho v núdzi. Podobne aj my kresťania musíme hľadiť poza rozdiely a rozdelenia v kresťanskej rodine, aby sme spoznali a milovali svojich bratov a sestry v Kristovi.

Výzva

Kto je vo vašej spoločnosti marginalizovaný alebo utláčaný? Ako by cirkvi mohli kráčať spoločne s týmito bratmi a sestrami, reagovať na ich potreby a hovoriť v ich mene?

Modlitba

Pane, ty si povolal svoj ľud z otroctva do slobody. Daj nám silu a odvahu hľadať tých, ktorí potrebujú spravodlivosť. Daj, aby sme videli túto potrebu a poskytli pomoc, a skrze svojho Ducha Svätého nás zhromaždi do jedného ovčince Ježiša Krista, nášho pastiera. Amen.

2. deň

Presadzovať právo

Čítania

Prís 21, 13 – 15 / Presadzovať právo je pre spravodlivého radosť, no pre páchatelov neprávosti je hrôzou.

Mt 23, 23 – 25 / Spravodlivosť, milosrdenstvo a vernosť. Toto bolo treba robiť.

Zamyslenie

Knihá Prísloví si od začiatku kladie za cieľ poskytnúť múdrosť a správnu výchovu, ako si zabezpečiť „vynikajúce vzdelanie, spravodlivosť, právo a statočnosť“ (1, 2

– 3). V celom jej múdrosloví znie neustále ako refrén výzva konať spravodlivo a usilovať sa o spravodlivosť. Ten sa neúnavne opakuje a potvrdzuje, že to je Bohu milšie ako obeta. V tejto perle múdrosti zhutnenej v jednej vete autor dosvedčuje, že spravodlivý sa raduje, keď sa presadzuje právo. Spravodlivosť však rozrušuje páchatelov neprávnosti. Keď sa presadzuje právo, kresťania by mali byť napriek svojim rozdeleniam zjednotení v radosi a pripravení stáť pri sebe, keď táto spravodlivosť vzbudzuje odpor. Keď robíme to, čo Pán vyžaduje, a odvážime sa presadzovať právo, môžeme sa ocitnúť vo víre odporu a opozície voči každému pokusu o nápravu vecí tých najzraniteľnejších z nás.

Tí, ktorí profitujú zo systémov a štruktúr podporovaných nadradenosťou belochov a ďalšími utláčateľskými ideológiami, ako sú „kastovníctvo“ a patriarchát, sa budú snažiť oddialiť a odmietnuť spravodlivosť, často aj násilím. Ale usilovať sa o spravodlivosť znamená zasiahnuť do podstaty moci a vytvoriť vo svete, ktorý je až príliš často ľahostajný voči utrpeniu, priestor pre spravodlivý Boží poriadok a Božiu trvalú múdrosť. A predsa je radosťou robiť to, čo je správne. Je radosťou svedčiť, že „na životoch černochoch záleží“, keď sa usilujeme o spravodlivosť pre Božích milovaných, ktorí sú utláčaní, ovládaní a vykorisťovaní.

Je radosťou usilovať sa o zmierenie s ostatnými kresťanmi, aby sme mohli lepšie slúžiť ohlasovaniu kráľovstva. Nech túto radosť prejavujeme, keď sa budeme deliť o naše spoločné skúsenosti s Božou prítomnosťou v spoločenských, v tých viditeľných i neviditeľných priestoroch, v ktorých Boh putuje s nami k uzdraveniu, zmiereniu a jednote v Kristovi.

Jednota kresťanov

Náboženský vodcovia, ktorých Ježiš v úryvku z evanjelia oslovuje, si zvykli na nespravodlivosť tohto sveta a sú s ňou spokojní. S radosťou si plnia náboženské povinnosti, ako je odvádzanie desiatkov z mäty, kôpru a rasce, ale zanedbávajú závažnejšie a rušivejšie požiadavky spravodlivosti, milosrdenstva a vernosti. Podobne aj kresťania si zvykli na rozdelenia, ktoré medzi nami existujú, a sú s tým spokojní. Sme verní v mnohých našich náboženských úkonoch, ale často zanedbávame Pánovu náročnú túžbu, aby všetci jeho učeníci boli jedno.

Výzva

Ako sa môžu miestne spoločenstvá navzájom podporovať, aby odolali odporu, ktorý môže vyplývať z presadzovania práva?

Modlitba

Bože, ty si zdrojom našej múdrosti. Prosíme ťa o múdrosť a odvahu presadzovať právo, reagovať na to, čo je vo svete zlé, a konať tak, aby došlo k náprave; prosíme o múdrosť a odvahu rásť v jednote tvojho Syna, Ježiša Krista, ktorý s tebou a Duchom Svätým kraľuje na veky vekov. Amen.

3. deň

Zachovávať právo, milovať láskavosť a v pokore chodiť

Čítania

Mich 6, 6 – 8 / Hospodin ti oznámil, čo žiada od teba: len zachovávať právo, milovať láskavosť a v pokore chodiť so svojim Bohom.

Mk 10, 17 – 31 / Učiteľ dobrý, čo mám robiť, aby som sa stal dedičom večného života?

Zamyslenie

My – nie ja. Prorok upozorňuje ľud, čo znamená vernosť Božej zmluve: „Hospodin ti oznámil, ... čo žiada od teba: len zachovávať právo, milovať láskavosť a v pokore chodiť so svojim Bohom.“ V biblickej hebrejčine sa zachovávanie práva a láskavosť (milosrdenstvo) navzájom nelíšia, ani si neprotirečia. V skutočnosti sú spojené do jedného slova – *mišpat*. Boh nám ukázal, čo je dobré, a žiada od nás, aby sme zachovávali právo, milovali láskavosť a pokorne chodili s Bohom. Chodiť v pokore s Bohom znamená kráčať po boku druhých, a preto nejde len o jednotlivca: o moju cestu, o moju lásku.

Láska, ku ktorej nás Boh pozýva, je vždy láskou, ktorá nás zhromažďuje do spoločenstva: my – nie ja. Toto poznanie má veľký význam pre spôsob, akým „zachováваме právo“. Ako kresťania konáme spravodlivo, aby sme vo svete svedčili o Božom kráľovstve, aby sme tak pozvali aj iných prebývať v láskavej Božej добрote. V Božom kráľovstve sme všetci rovnako milovaní ako Božie deti a ako Božia Cirkev sme povolaní milovať sa navzájom ako bratia a sestry a pozývať aj ostatných do dynamiky tejto lásky.

Zachovávať právo, milovať láskavosť a pokorne kráčať s naším Bohom – to je pre kresťanov výzva, aby spoločne vydávali jednotné svedectvo o Božom kráľovstve v našich komunitách: my – nie ja.

Jednota kresťanov

„Chodiť v pokore“ bola pre bohatého mladíka, ktorý sa Ježiša pýtal, čo má robiť, aby zdedil večný život, výzva. Od mladosti poslúchal všetky prikázania, ale preto, že bol bohatý, nemohol urobiť ďalší krok a pripojiť sa k Ježišovým učeníkom; bol zviazaný so svojím majetkom. Aké ťažké je pre kresťanov vzdať sa toho, čo vnímame ako

bohatstvo, avšak nám to bráni získať vzácnejšie dobro: pripojiť sa k Ježišovým učeníkom ako zjednotení kresťania.

Výzva

Ako môžu naše cirkvi lepšie reagovať na potreby našich najzraniteľnejších blížnych? Ako môžeme rešpektovať každý hlas v našich spoločenstvách?

Modlitba

Milosrdný a milujúci Bože, rozšír náš zrak, aby sme videli poslanie, ktoré máme so všetkými našimi kresťanskými bratmi a sestrami spoločné, aby sme ukázali spravodlivosť a láskavosť tvojho kráľovstva. Pomôž nám prijať našich blížnych tak, ako nás prijal tvoj Syn. Pomôž nám byť štedrejšími, keď budeme svedčiť o milosti, ktorú nám zadarmo dávaš. Skrze Krista, nášho Pána. Amen.

4. deň

Hľa, slzy utláčaných

Čítania

Koh 4, 1 – 5 / Obrátil som sa a videl som všelijaké útlaky, ktoré sa páchajú pod slnkom: hľa, slzy utláčaných – a tešiteľä pre nich niet. Násilie trpeli z rúk svojich utláčateľov – a nik ich nepotešil.

Mt 5, 1 – 8 / Blahoslavení plačúci, lebo oni budú potešení.

Zamyslenie

„Hľa, slzy utláčaných.“ Možno si predstaviť, že pisateľ bol už prv, až nechutne často, svedkom podobných zverstiev. A predsa je to možno prvýkrát, čo skutočne videl slzy utláčaných, naplno vnímal ich bolesť a porobu. Hoci je nad čím nariekať, v novom pohľade a v novej perspektíve

je aj semienko nádeje: možno tentoraz toto svedectvo povedie k zmene, zmení situáciu.

Mladá žena sa pozrela a videla slzy utláčaných. Video z vraždy Georgea Floyda, ktoré natočila na svoj telefón v máji 2020, videl celý svet a rozpútalo svätý hnev, keď ľudia boli na vlastné oči svedkami toho, čo Afroameričania zažívali po stáročia: neprimeranú porobu zo strany utláčateľských systémov, páchanú pred očami divákov zaslepených svojimi privilégiami. Uznanie tejto bolestivej skutočnosti viedlo ku globálnemu prejavu oneskoreného súcitu vo forme tak modlitieb, ako aj protestov za spravodlivosť.

Vývoj od jednoduchého pozerania sa k videniu a pochopeniu je pre nás ako aktérov tejto pozemskej reality povzbudením: Boh môže odstrániť šupiny z našich očí, aby sme veci videli novým a oslobodzujúcim spôsobom. Keď tieto šupiny opadnú, Duch Svätý nám dá svetlo a silu, aby sme bez obmedzení reagovali novým spôsobom. Jednou z takýchto reakcií cirkví a spoločenstiev bolo zriadenie modlitebného stanu na námestí Georgea Floyda, na mieste jeho vraždy. Týmto spôsobom sa cirkvi a spoločenstvá zjednotili a ponúkli útechu tým, ktorí smútia a sú utláčaní.

Jednota kresťanov

Matúšovo rozprávanie o blahoslavenstvách začína tým, že Ježiš vidí zástupy. V tomto zástupe musel vidieť tých, ktorí boli tvorcami pokoja, chudobných v duchu, čistého srdca, mužov a ženy, ktorí smútili, a tých, čo boli hladní po spravodlivosti. V blahoslavenstvách Ježiš nielen pomenúva zápasy ľudí, ale pomenúva aj to, čím budú: Božími deťmi a dedičmi nebeského kráľovstva. Ako kresťania sme povolaní vidieť sväté zápasy našich bratov a sestier v Kristovi.

Výzva

Ako ste sa spolu s inými kresťanskými skupinami zapojili do boja proti útlaku vo vašom okolí? Ako sa môžu cirkvi vo vašej lokalite spojiť, aby lepšie prejavili solidaritu s tými, ktorí trpia útlakom?

Modlitba

Bože spravodlivosti a milosti, odstráň z našich očí šupiny, aby sme skutočne videli útlak okolo nás. O to prosíme v mene Ježiša, ktorý videl zástupy a mal s nimi súcit. Amen.

5. deň

Spievať Pánovu pieseň v cudzej krajine

Čítania

Ž 137, 1 – 4 / Tí, čo nás ta odvliekli, žiadali, aby sme im zapievali; radostný spev chceli tí, čo nás sužovali: „Zaspievajte nám sionské piesne!“

Lk 23, 27 – 31 / Dcéry jeruzalemské, neplačte nado mnou, ale radšej plačte samy nad sebou a nad svojimi deťmi.

Zamyslenie

Žalmistov nárek pochádza z obdobia vyhnanstva Júdu v Babylone, avšak bolesť vyhnanstva je prítomná v každom čase a kultúre. Možno chcel žalmista týmito slovami vykričať svoj bôľ do neba. Možno každý verš vytryskol v zúfalých vzlykoch bolesti. Možno sa táto báseň zrodila z nútenej rezignácie, ktorú môžu zažiť len tí, ktorí žijú v nespravodlivých pomeroch, z pocitu bezmoci uskutočniť akúkoľvek zmysluplnú zmenu. Nech už vznikli tieto slová akokoľvek, bolesť srdca zaznievajúca v tomto úryvku nachádza odozvu v srdciach tých, s ktorými sa

zaobchádza ako s cudzincami, či už v iných krajinách alebo v ich vlastnej.

V žalme zaznieva žiadosť utláčateľa, aby sa usmievali a veselili, aby spievali piesne z „radostnej“ minulosti. S takouto žiadosťou sa stretali ľudia na okraji v priebehu celých dejín. Či už to bolo v *minstrel shows*,¹ v tancoch gejší,² v kovbojských a indiánskych predstaveniach na Divokom západe.³ Utláčatelia často požadovali, aby utláčaní ľudia vystupovali veselo, a tak si zaistili vlastné prežitie. Ich poslanstvo je rovnako jednoduché ako kruté: vaše piesne, vaše obrady, vaša kultúrna identita, to, čo vás robí posvätné jedinečnými, je dovolené len dovtedy, kým to slúži nám.

V tomto žalme dostávajú hlas generácie utláčaných. Ako by sme mohli spievať Pánovu pieseň, keď sme cudzincami vo vlastnej krajine? Nespievame pre našich

-
- 1 Za prvú pôvodnú formu populárnej americkej zábavy sa považujú *minstrel show*, ktoré vznikli v 30. rokoch 19. storočia ako kombinácia *blackface* – divadelného makeupu, ktorý používali najmä belosi, a divadelných predstavení zobrazujúcich hanlivé podoby a postavy Afroameričanov. V 90. rokoch 19. storočia sa však afroamerickí umelci „začiernili“, spievali, tancovali a diskutovali o provokatívnych témach, ako je napríklad sex, vo „farebných *minstrel show*“, pričom cítili zodpovednosť čeliť stereotypom o černošskej identite ako o smiešnej, primitívnej a príliš zmyselnej, čo ich viedlo k tomu, aby na javisku vytvorili sebaaprezentáciu, ktorá vyvažovala rasistické stereotypy a politické komentáre.
  - 2 V 17. storočí sa v Japonsku objavila úloha gejšy ako „umelkyne“, ktorá zabávala tancom, hudbou, konverzáciou a inými úkonmi pri rôznych čajových obradoch.
  - 3 Po bitke pri Little Bighorne v roku 1876 založil Buffalo Bill Cody Wild West Show, putovnú prehliadku všetkého, čo sa týka westernov, vrátane rekonštrukcie posledného boja generála Custarda. Najväčším lákadlom boli skutoční indiáni, ktorí vyzerali ako domestikovaní, nie ako divosi, ktorí sa zúčastňovali na predstaveniach, zatiaľ čo americká vláda sa stále zapájala do bojov na indiánskom území.

utláčateľov, ale aby sme chválili Boha. Spievame, pretože nie sme sami, lebo Boh nás nikdy neopustil. Spievame, pretože sme obklopení oblakom svedkov. Predkovia a svätí nás inšpirujú. Povzbudzujú nás, aby sme spievali piesne o nádeji, piesne o slobode, piesne o vyslobodení, piesne o vlasti, kde je ľud znovu obnovený.

Jednota kresťanov

V Lukášovom evanjeliu sa píše, že ľudia – medzi ktorými je veľa žien – nasledujú Ježiša aj vtedy, keď nesie svoj kríž na Golgotu. Toto nasledovanie je verným učeníctvom a Ježiš ocení ich zápasy a utrpenie, ktoré budú musieť znášať pri vernom nesení svojich vlastných krížov.

Vďaka ekumenickému hnutiu si dnes kresťania vymieňajú piesne, modlitby a myšlienky z rôznych tradícií. Prijímame ich jedni od druhých ako dary, ktoré sa rodia z viery a láskyplného učeníctva, často z vytrvalých zápasov kresťanov z iných komunít, než je tá naša. Tieto spoločné dary sú bohatstvom, ktoré si treba vážiť, vydávať svedectvo o kresťanskej viere, ktorú spoločne vyznávame.

Výzva

Ako si môžeme pripomínať príbehy predkov a svätých, ktorí žili medzi nami a spievali piesne o viere, nádeji a vyslobodení zo zajatia?

Modlitba

Bože utláčaných, otvor naše oči, aby sme videli zlo, ktoré sa naďalej pácha na našich sestrách a bratoch v Kristovi. Nech nám tvoj Duch dodá odvahu spievať jednohlasne a dvíhať svoj hlas spolu s tými, ktorých utrpenie nie je vypočítané. O to prosíme v Ježišovom mene. Amen.

6. deň

*Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších...
mne ste urobili.*

Čítania

Ez 34, 15 – 20 / Stratené vyhladám, porozháňané zavrátim, poranené obviažem a choré posilním.

Mt 25, 31 – 40 / Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.

Zamyslenie

Matúšovo evanjelium nám pripomína, že lásku k Bohu nemôžeme oddeliť od lásky k blízkym. Boha milujeme, keď sýtime hladných, dávame piť smädným, prijímame cudzincov, obliekame nahých, staráme sa o chorých a navštevujeme väzňov. Keď sa staráme a slúžime „jednému z týchto najmenších“, staráme sa a slúžime samotnému Kristovi.

Roky 2020 a 2021 zviditeľnili obrovské utrpenie členov Božej rodiny. Celosvetová pandémia Covidu-19 spolu s ekonomickými, vzdelávacími a environmentálnymi rozdielmi nás ovplyvnila spôsobom, ktorého náprava potrvá desaťročia. Odhalila individuálne a kolektívne utrpenie na celom svete a spojila kresťanov v láske, empatii a solidarite. Zároveň v tom istom čase vražda Georgea Floyda policajtom Derekom Chauvinom v Minnesote odhalila pretrvávajúcu rasovú nespravodlivosť. Floydov výkrik „Nemôžem dýchať!“ bol tiež výkrikom mnohých ľudí trpiacich pod ťarchou pandémie aj útlaku.

Boh nás vyzýva, aby sme si ctili posvätnosť a dôstojnosť každého člena Božej rodiny. Starostlivosť o druhých, služba a láska k nim neodhaľujú, kto sú oni, ale kto sme my. Ako kresťania sa musíme zjednotiť v zodpovednosti za to, aby sme milovali druhých a starali sa o nich,

rovnako ako nás miluje a stará sa o nás Boh. Ak takto konáme, prežívame našu spoločnú vieru prostredníctvom našich činov v službe svetu.

Jednota kresťanov

Prorok Ezechiel opisuje Pána Boha ako pastiera, ktorý opäť zjednocuje stádo tým, že zhromažďuje zblúdených a obväzuje zranených. Otcovou túžbou pre jeho ľud je jednota a on naďalej realizuje túto jednotu cez pôsobenie svojho Ducha Svätého, aby stádo bolo jedno. V modlitbe sa otvárame pre prijatie Ducha, ktorý obnovuje jednotu všetkých pokrstených.

Výzva

Ako sú „tí najmenší“ neviditeľní pre vás alebo vašu cirkev? Ako môžu naše spoločenstvá spolupracovať v starostlivosti a službe „najmenším“?

Modlitba

Bože lásky, ďakujeme ti za tvoju nekonečnú starostlivosť a lásku k nám. Pomôž nám spievať piesne spásy. Otvor naširoko naše srdcia, aby sme prijali tvoju lásku a rozšírili tvoj súcit na celú ľudskú rodinu. O to prosíme v Ježišom mene. Amen.

7. deň

To, čo je teraz, nemusí byť

Čítanie

Jób 5, 11 – 16 / A tak má chudobný nádej a neprávosť ztvorené ústa.

Lk 1, 46 – 55 / Mocnár zosadil z trónov a povýšil ponížených.

Zamyslenie

Jób žil dobrým životom, nečakane prišiel o dobytok i služobníctvo a musel podstúpiť hroznú bolesť nad smrťou svojich detí. Trpel na duchu, na tele i na duši. Všetci zakúšame utrpenie, ktoré sa prejavuje v našom duchu, tele i duši. A to nás môže vzdalovať od Boha a od druhých. Môžeme preto strácať nádej. Avšak ako kresťania sme jednotní v tom, že veríme, že Boh je uprostred nášho utrpenia s nami.

Dňa 11. apríla 2021 v Minnesote biely policajt počas bežnej dopravnej kontroly smrteľne postrelil Daunteho Wrighta, dvadsaťročného neozbrojeného Afroameričana. K tomuto incidentu došlo počas súdneho procesu s Derekom Chauvinom za zabitie Georgea Floyd.

Je ľahké pocítiť beznádej, keď nám opäť pripomínajú, že žijeme v zranenej spoločnosti, ktorá plne neuznáva, nectí si, nechráni ľudskú dôstojnosť a slobodu všetkých ľudských bytostí. Podľa otca Bryana Massingalea, popredného katolíckeho sociálneho etika a odborníka na rasovú spravodlivosť, „spoločenský život tvoria ľudia. Spoločnosť, v ktorej žijeme, je výsledkom ľudských volieb a rozhodnutí. To znamená, že ľudské bytosti môžu veci zmeniť. To, čo ľudské bytosti rozbijú, rozdelia a oddelia, môžeme s Božou pomocou aj liečiť, zjednocovať a obnovovať. To, čo je teraz, nemusí byť, v tom spočíva nádej a výzva“.

Kresťania v modlitbe pripodobňujú svoje srdce Božiemu srdcu, aby milovali to, čo miluje on, a aby milovali tak, ako miluje on. Modlitba s čistým srdcom preto spája srdcia všetkých kresťanov a prekonáva ich rozdelenia, aby milovali ako miluje Boh, tých a to, čo Boh miluje, a aby túto lásku vyjadrovali svojimi skutkami.

Jednota kresťanov

Magnifikat je Máriinou piesňou radosti zo všetkého, čo vidí, že Boh koná: Boh obnovuje rovnováhu tým, že povyšuje ponížených; napráva nespravodlivosť tým, že sýti hladných; a pamätá na Izraela, svojho služobníka. Pán nikdy nezabúda na svoje prisľúbenia, ani neopúšťa svoj ľud. Je ľahké prehliadať alebo podceňovať vieru tých, ktorí patria k iným kresťanským spoločenstvám, najmä ak sú tieto spoločenstvá malé. Pán však robí svoj ľud celistvým tým, že pozdvihuje ponížených, aby bola uznaná hodnota každého z nich. Sme povolaní vidieť tak, ako vidí on, a vážiť si každého z našich kresťanských bratov a sestier tak, ako si ich váži on.

Výzva

Ako sa môžeme zjednotiť v Kristovi s nádejou a vierou, že Boh „neprávosti zavrie ústa“?

Modlitba

Bože nádeje, pomôž nám pamätať na to, že si s nami v našom utrpení. Pomôž nám, aby sme jedni pre druhých stelesňovali nádej, keď je beznádej často nevítaným hosťom v našich srdciach. Daruj nám ten dar, aby sme boli zakorenení v tvojom Duchu lásky, keď spoločne pracujeme na odstránení všetkých foriem útlaku a nespravodlivosti. Daj nám odvahu milovať to, čo miluješ ty, koho miluješ ty, ako miluješ ty, a vyjadrovať túto lásku našimi skutkami. Skrze Krista, nášho Pána. Amen.

8. deň

Spravodlivosť, ktorá obnovuje spoločenstvo

Čítania

Ž 82, 1 – 4 / Prisúďte právo utláčanému a sirote, poníženému a chudobnému vymáhajte spravodlivosť.

Lk 18, 1 – 8 / Či sa Boh nezastane svojich vyvolených, ktorí k nemu volajú dňom i nocou?

Zamyslenie

Kniha žalmov je zbierkou modlitieb, chvál, nárekov a tiež poučení od Boha pre nás. V Žalme 82 Boh vyzýva k spravodlivosti, ktorá podporuje základné ľudské práva, na ktoré majú nárok všetci ľudia: slobodu, bezpečnosť, dôstojnosť, zdravie, rovnosť a lásku. Žalm tiež vyzýva na zvrátenie systémov nerovnosti, útlaku a na nápravu všetkého, čo je nespravodlivé, skorumpované alebo vykorisťovateľské. To je spravodlivosť, ktorú sme ako kresťania povolaní presadzovať. V kresťanskom spoločenstve spájame svoju vôľu a činy s Božou vôľou a činmi, pretože on uskutočňuje svoju spásu pre stvorenie. Rozdelenie, vrátane toho medzi kresťanmi, má vždy korene v hriechu, a vykúpenie vždy obnovuje spoločenstvo.

Boh nás vyzýva, aby sme konkrétne uskutočňovali našu kresťanskú vieru a konali v duchu pravdy, že každý človek je vzácny, že ľudia sú dôležitejší ako veci, že meradlom každej inštitucionálnej štruktúry v spoločnosti je to, či ohrozuje alebo posilňuje život a dôstojnosť každého človeka. Každý človek má právo a povinnosť podieľať sa na živote spoločnosti a spoločne sa usilovať o spoločné dobro a blaho všetkých, najmä tých najmenších a núdznych.

V knihe *Jesus and the Disinherited* (Ježiš a vydedenci) Rev. Dr. Howard Thurman, ktorý bol duchovným

poradcom Rev. Dr. Martina Luthera Kinga ml., píše: „Musíme hlásať pravdu, že všetok život je len jeden a že všetci sme navzájom prepojení. Preto je našou povinnosťou, aby sme pracovali na vytvorení spoločnosti, v ktorej aj ten posledný človek nájde útočisko a občerstvenie. Musíte položiť svoje životy na oltár spoločenskej zmeny, aby všade tam, kde ste, bolo Božie kráľovstvo na dosah.“

Jednota kresťanov

Ježiš rozpráva podobenstvo o vdove a nespravodlivom sudcovi, aby poučil ľudí, že je potrebné „stále sa modliť a neochabovať“ (Lk 18, 1). Ježiš dosiahol rozhodujúce víťazstvo nad nespravodlivosťou, hriechom a rozdelením a našou úlohou ako kresťanov je prijať toto víťazstvo jednak v našich srdciach prostredníctvom modlitby a jednak v našich životoch prostredníctvom činov. Kiež nikdy neochabujeme, ale v modlitbe naďalej prosíme o Boží dar jednoty, kiež túto jednotu prejavujeme vo svojom živote.

Výzva

Akým spôsobom sú naše cirkvi ako Boží ľud povolané angažovať sa za spravodlivosť, aby sme v jednotnom konaní a úmysle milovali a slúžili celej Božej rodine?

Modlitba

Bože, Stvoriteľ a Vykupiteľ všetkého, nauč nás hľadiť dovnútra, aby sme boli zakorenení v tvojom Duchu lásky, aby sme dokázali vychádzať von s múdrosťou a odvahou, aby sme si vždy vybrali cestu lásky a spravodlivosti. O to prosíme v mene tvojho Syna, Ježiša Krista, a v jednote Ducha Svätého. Amen.

Minnesotská rada cirkví¹

Minnesotská rada cirkví (MCC) je organizácia, ktorej členmi sú rôzne kresťanské denominácie. Dvadsaťsedem členských spoločností so zborní v Minnesote pochádza z denominácií: Historic Black (historické černošské), Mainline Protestant (hlavné protestantské), Pentecostal (pentekostálne), Peace Church (pacifistické cirkvi), Greek Orthodox (grécke pravoslávne) a Dakota Presbytery (presbyteriánska cirkev pôvodného obyvateľstva). Hlavným programovým zameraním je v súčasnosti presídľovanie utečencov a asistenčné služby, medzináboženské vzťahy, sociálna a rasová spravodlivosť.

Minnesotská rada cirkví vznikla v roku 1947 zlúčením niekoľkých ekumenických organizácií v štáte Minnesota. Hoci zastupovala veľkú časť protestantizmu, trvalo niekoľko rokov, kým sa k nej pripojili evanjelici. Ekumenický dosah sa ešte rozšíril, keď sa k rade pripojila Grécka pravoslávna cirkev. Rímskokatolícka cirkev nikdy nebola členom Minnesotskej rady cirkví, avšak rada má úzke vzťahy s arcidiecézou Saint Paul a Minneapolis a s ďalšími diecézami po celom štáte Minnesota. Minnesotská rada cirkví tiež cielene nadviazala vzťahy s progresívnymi evanjelikámi. Počas svojej histórie si rada vybudovala silné väzby s inými náboženskými spoločnosťami, vrátane moslimov, židov, unitárov, budhistov a hinduistov.

Na začiatku reprezentovala MCC beloškú protestantskú cirkev a jej členské denominácie boli všetky vedené belochmi a mali prevažne beloškú zloženú. Počas prvých päťdesiatich rokov sa v rámci jej služieb a partnerstiev

---

1 Tento text je reprodukován pod výhradnou právomocou a zodpovednosťou Minnesotskej rady cirkví, ktorá napísala východiskové texty pre Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov 2023.

objavovali otázky rasizmu a spájania sa s černoškými, domorodými a farebnými (BIPOC) komunitami. „Belošský rasizmus“, občianske práva a rasové vzťahy boli vnímané ako otázky, ktoré je potrebné riešiť. Uskutočnili sa aj konkrétne aktivity s kresťanskými komunitami pôvodných obyvateľov Ameriky. Dr. Martin Luther King ml. bol hosťom podujatia v roku 1957 a v roku 1968, po dramatickej zmene udalostí, sa výkonný riaditeľ MCC zúčastnil na Kingovom pohrebe v Atlante.

V polovici 90. rokov 20. storočia sa v spolupráci s miestnou radou cirkví v Saint Paul a Radou cirkví Minneapolisu a jeho širšieho okolia začala realizovať protirasistická stratégia s názvom Minnesotská iniciatíva cirkví proti rasizmu (MCARI). Viac ako 15 rokov slúžila táto protirasisticky zameraná iniciatíva v oblasti odbornej prípravy a angažovanosti cirkvám a neskôr aj vzdelávacím inštitúciám a neziskovým agentúram.

Počas svojej histórie MCC spolupracovala s historickými černoškými denomináciami a s rôznymi afroamerickými cirkevnými zbormi. Až v dvadsiatom prvom storočí sa štyri historické černošské denominácie so zbormi v Minnesote stali jej stálymi členmi. Do roku 2015 sa stali členmi MCC Africká metodistická episkopálna cirkev (African Methodist Episcopal Church), Cirkev Božia v Kristovi (Church of God in Christ), Národný baptistický konvent USA (The National Baptist Convention USA) a Svetové pentekostálne zhromaždenia (Pentecostal Assemblies of the World). V roku 2020 pribudli dakotskí presbyteriáni (Dakota Presbytery – pôvodní obyvatelia Ameriky) a černochoami vedená multirasová denominácia. Do MCC vstúpilo tiež Spoločenstvo svätých kresťanských cirkví (Communion of Holy Christian Churches), čím sa ďalej rozšírila rozmanitosť jej dvadsiatich siedmich členov.

Dokonca aj s historickými černoškými denomináciami však vo vedení a štruktúrach rady ostali prevažne belosi. Správnu radu MCC tvorili predstavitelia členských denominácií a niekoľko profesionálnych členov. To zaručovalo belochochom dominanciu a viedlo vo vedení rady k znepokojeniu, pretože sa čoraz viac angažovali za rasovú spravodlivosť v spoločnosti, a ak má byť zachovaná integrita, musia riadiace štruktúry odrážať rovnaký záväzok k rasovej rovnoprávnosti.

Preto sa MCC v roku 2018 cielene rozhodla prejsť na štruktúru, v ktorej budú predstavitelia černošských denominácií pre obdobie dohľadnej budúcnosti zastávať funkciu predsedu a podpredsedu rady. Tým sa zabezpečí väčší vplyv a váha černoškého vedenia v rozhodovaní a riadení MCC. Nasledovalo rozhodnutie, že desaťčlenný Výkonný výbor MCC bude väčšinovo BIPOC.

V roku 2019 MCC vytvorila Komisiu pre víziu a program zloženú z dvadsiatich vedúcich predstaviteľov denominácií, aby vypracovala budúci program rady. Táto skupina mala rovnaké zastúpenie pôvodných obyvateľov Ameriky, Afroameričanov, Latinskoameričanov, Američanov ázijského pôvodu a belochoch. Významná väčšina členov bola mladšia ako štyridsať rokov. Väčšinu tvorili ženy. Úlohou tejto skupiny pre tvorbu vízie bolo navrhnúť multirasovú budúcnosť MCC, ktorá by presahovala rasovú binárnosť černosi – belosi v USA.

V roku 2020 predstavenstvo MCC schválilo zmenu stanov, ktorou sa doplnil dostatočný počet kooptovaných členov, aby sa zaručilo, že v správnej rade bude mať väčšinu BIPOC. V roku 2021 zasadla správna rada MCC, ktorá bola po prvýkrát v histórii väčšinovo zložená z BIPOC a žien.

Zmeny v riadiacej štruktúre Minnesotskej rady cirkví viedli k jej silnejšiemu zameraniu na rasovú spravodlivosť pri plánovaní, výbere nových zamestnancov a vytváraní

sietí s podobne angažovanými organizáciami. Zabitie Georgea Floyd a policajtom 25. mája 2020 v Minneapoli-se spôsobilo, že MCC zintenzívnila svoju činnosť v oblasti rasovej spravodlivosti. Prostredníctvom rôznych sietí a partnerstiev sa MCC zúčastňovala na protestoch a reakciách na nepokoje. Vedúci predstavitelia černošských denominácií viedli protestný a modlitebný pochod viac ako tisícky duchovných.

Niekoľko týždňov po Floydovej smrti začali predstavitelia MCC uvažovať o tom, čo je potrebné urobiť v reakcii na túto udalosť, aby sa riešili hlavné dôvody rasizmu v Minnesote. Cieľom bolo transformovať systémy, ktoré spôsobili, že Minnesota sa umiestnila na jednom z najvyšších miest v rebríčku existencie rasových rozdielov v Spojených štátoch. V septembri 2020 predstavenstvo Minnesotskej rady cirkví schválilo Trojbodovú akčnú platformu za rasovú spravodlivosť, ktorá má byť zameraná na hovorenie pravdy, vzdelávanie a nápravu. Táto platforma za zmenu stanovila, že v období po kauze Georga Floyd a bude úlohou MCC usilovať sa o väčšiu rasovú spravodlivosť v štáte Minnesota tým, že iniciuje proces hovorenia pravdy o rasizme a investuje do náprav škôd spôsobených rasizmom.

Tento proces hovorenia pravdy a nápravy sa venuje historickým ujмам spôsobeným pôvodným obyvateľom Ameriky a afroamerickým komunitám v Minnesote. S príchodom prisťahovalcov a utečencov z latinsko-amerických, afrických, ázijských, arabských a iných krajín, aj na nich vplyvajú existujúce štruktúry, ktoré vytvárajú nerovnosť. Zameranie činnosti na štruktúry, ktoré poškodzujú černošských a pôvodných obyvateľov, je prospešné aj pre ostatných, ktorí sú nimi poškodení.

Práca na hovorení pravdy a náprave sa zameriava na celý štát. Geografický dosah členských denominácií

Minnesotskej rady cirkví je veľký, lebo všetky spoločne majú zbory v takmer každej komunite v štáte. Prostredníctvom vedúcich dvadsiatich siedmich členských spoločenstiev môže MCC iniciovať programy na vidieku, v malých aj stredne veľkých mestách, na predmestiach a v Minneapolise a v Saint Paul.

Trojbodová akčná platforma MCC podporuje:

1. *Hovorenie pravdy*: MCC ponúka silný morálny hlas, ktorý vyzýva na hovorenie pravdy, počúvanie sťažností, zasadzovanie sa za odškodnenie, nesenie zodpovednosti systémov za zmenu. Hovorenie pravdy tiež zahŕňa pomenovanie spoluzodpovednosti náboženských spoločenstiev za rasovú nespravodlivosť. Táto iniciatíva za pravdu a nápravu využíva hovorenie pravdy na spochybnenie dominantných naratívov, ktoré posilňujú nadradenosť belochov, aby odhalila príbehy zdola, ktoré zviditeľňujú nerovnosti, aby tak mohlo dôjsť k zmene. Hovorenie pravdy sa začne na rôznych úrovniach – v štáte, regióne, v mestách a obciach. Naratívy sa formujú prostredníctvom budovania hlbších vzťahov s kmeňovými spoločenstvami a lídrami černošských komunit. Témy zahŕňajú: zaisťovanie bezpečnosti, pôdu, zdravie, vzdelávanie, bohatstvo, zamestnanosť, bývanie atď.
2. *Vzdelávanie*: Denomináciám a cirkevným zborom sa poskytujú školenia proti rasizmu, v oblasti kultúrnych kompetencií, rozvoja DEI (*Diversity, Equity, Inclusion*) informovaného vodcovstva a podobne.
3. *Náprava v domorodých a černošských komunitách*: Cieľom je napraviť škody spôsobené rasizmom. O proces odškodnenia a spravodlivosti sa bude MCC snažiť v celom štáte Minnesota, tak vo vládnych,

obchodných, akademických ako aj iných subjektoch. MCC bude vytvárať koaličné a morálne sily na požadovanie zmien, prijímanie zákonov a poskytovanie odškodnenia, ktoré by riešilo historické nespravodlivosti, a bude sa usilovať vnášať spravodlivosť do súčasných štruktúr, ktoré ovplyvňujú černošské a domorodé komunity. Aby bola táto práca úspešná, vyžaduje si pevné vzťahy s domorodými a černoškými lídrami. Dokonca aj to, akými spôsobmi sa odškodnenie poskytne, musia určiť černošské a domorodé komunity. Bude to koordinované s procesom hovorenia pravdy.

V roku 2021 do MCC prijali spoluriaditeľov pre rasovú spravodlivosť z radov minnesotských černošských aj domorodých komunit a začal sa proces hovorenia pravdy. Začali sa rozhovory a vytváranie spojenectiev s cieľom úspešne iniciovať komunitou vedený proces nápravy, založený na hovorení pravdy o histórii a súčasnom stave škôd spôsobených rasizmom. Proces hovorenia pravdy, vzdelávania a nápravy by mal trvať najmenej desať rokov.

Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov

Témy rokov 1968 – 2023

V roku 1968 sa po prvýkrát začali používať materiály, ktoré spoločne pripravila Komisia pre vieru a poriadok Svetovej rady cirkví v spolupráci s Pápežskou radou na podporu jednoty kresťanov.

- 1968** – Na chválu jeho slávy (*Efezanom 1, 14*)
To the praise of his glory
- 1969** – Povolání pre slobodu (*Galatanom 5, 13*)
Called to freedom
(Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Ríme, Taliansko)
- 1970** – My sme totiž Boží spolupracovníci
(*Prvý list Korintianom 3, 9*)
We are fellow workers for God
(Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v kláštore v Niederaltaichu, Nemecko)
- 1971** – ... a spoločenstvo Svätého Ducha
(*Druhý list Korintianom 13, 13*)
... and the communion of the Holy Spirit
(Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Bari, Taliansko)
- 1972** – Nové prikázanie vám dávam
(*Evanjelium podľa Jána 13, 34*)
I give you a new commandment
(Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Ženeve, Švajčiarsko)
- 1973** – Pane, nauč nás modliť sa
(*Evanjelium podľa Lukáša 11, 1*)
Lord, teach us to pray

- (Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v opátstve Montserrat, Španielsko)
- 1974** – Aby každý jazyk vyznával: Ježiš Kristus je Pán (*Filipanom 2, 1 – 13*)
That every tongue confess: Jesus Christ is Lord
(Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Ženeve, Švajčiarsko)
- 1975** – Boží zámer: všetko v Kristovi (*Efezanom 1, 3 – 10*)
God's purpose: all things in Christ
(Materiál pripravila austrálska skupina. Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Ženeve, Švajčiarsko)
- 1976** – Budeme mu podobní (*Prvý Jánov list 3, 2*) alebo: Povolání stať sa tým, čím sme
We shall be like him or: Called to become what we are
(Materiál zostavila Karibská konferencia cirkví. Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Ríme, Taliansko)
- 1977** – Spoločne vytrváme v nádeji (*Rimanom 5, 1 – 5*)
Enduring together in hope
(Materiál zostavili v Libanone uprostred občianskej vojny. Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Ženeve, Švajčiarsko)
- 1978** – Už nie ste cudzinci (*Efezanom 2, 13 – 22*)
No longer strangers
(Materiál zostavil ekumenický tím v Manchestri, Anglicko)
- 1979** – Slúžte si navzájom na Božiu slávu (*Prvý Petrov list 4, 7 – 11*)
Serve one another to the glory of God
(Materiál je z Argentíny. Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Ženeve, Švajčiarsko)
- 1980** – Príď kráľovstvo tvoje (*Evanjelium podľa Matúša 6, 10*)
Your kingdom come

- (Materiál zostavila ekumenická skupina v Berlíne, Nemecko. Prípravné stretnutie sa konalo v Miláne)
- 1981** – Jeden Duch – rôzne dary – jedno telo
(*Prvý list Korinťanom* 12, 3b – 13)
One Spirit – many gifts – one body
(Materiál zostavili Graymoor Fathers, USA. Prípravné stretnutie sa konalo v Ženeve, Švajčiarsko)
- 1982** – Nech nájdú všetci svoj domov v tebe, ó, Pane
(*Žalm* 84)
May all find their home in you, O Lord
(Materiál bol z Kene. Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Miláne, Taliansko)
- 1983** – Ježiš Kristus – život sveta (*Prvý Jánov list* 1, 1 – 4)
Jesus Christ – the Life of the World
(Materiál pripravila ekumenická skupina z Írska. Prípravné stretnutie sa konalo v Céligny-Bossey, Švajčiarsko)
- 1984** – Povolání byť jedno skrze kříž nášho Pána
(*Prvý list Korinťanom* 2, 2 a *Kolosanom* 1, 20)
Called to be one through the cross of our Lord
(Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Benátkach, Taliansko)
- 1985** – Zo smrti do života s Kristom (*Efezanom* 2, 4 – 7)
From death to life with Christ
(Materiál zostavili na Jamajke. Prípravné stretnutie sa konalo v Grandchampe, Švajčiarsko)
- 1986** – Budete mi svedkami (*Skutky apoštolov* 1, 6 – 8)
You shall be my witnesses
(Materiál zostavili v Juhoslávii, Slovinsko. Prípravné stretnutie sa konalo v Juhoslávii)
- 1987** – Zjednotení v Kristovi – nové stvorenie
(*Druhý list Korinťanom* 5, 17 – 6, 4a)

- United in Christ – a new creation
(Materiál pripravili v Anglicku. Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Taizé, Francúzsko)
- 1988** – Božia láska vyháňa strach (*Prvý Jánov list 4, 18*)
The love of God casts out fear
(Materiál zostavený v Taliansku. Prípravné stretnutie bolo v Pinerole, Taliansko)
- 1989** – Budovanie spoločenstva: jedno telo v Kristovi
(*Rimanom 12, 5 – 6a*)
Building community: one body in Christ
(Materiál pripravili v Kanade. Prípravné stretnutie sa konalo vo Whaley Bridge, Anglicko)
- 1990** – Aby všetci jedno boli... aby svet uveril
(*Evanjelium podľa Jána 17*)
That they all may be one... That the world may believe
(Materiál zostavili v Španielsku. Prípravné stretnutie bolo v Madride, Španielsko)
- 1991** – Chváľte Hospodina, všetky národy!
(*Žalm 117 a Rimanom 15, 5 – 13*)
Praise the Lord, all you nations!
(Materiál pripravili v Nemecku. Prípravné stretnutie sa konalo v Rotenburgu na Fulde, Nemecko)
- 1992** – Ja som s vami po všetky dni... Choďte teda
(*Evanjelium podľa Matúša 28, 16 – 20*)
I am with you always... Go, therefore
(Materiál zostavili v Belgicku. Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Bruggách, Belgicko)
- 1993** – Prinášajme ovocie Ducha pre kresťanskú jednotu
(*Galatánom 5, 22 – 23*)
Bearing the fruit of the Spirit for Christian unity
(Materiál pripravili v Zaire. Prípravné stretnutie sa konalo v blízkosti Zürichu, Švajčiarsko)

- 1994** – Božia domácnosť: povolání byť jedno srdcom a myslou (*Skutky apoštolov 4, 23 – 37*)
 The household of God: called to be one in heart and mind
 (Materiál zostavili v Írsku. Prípravné stretnutie bolo v Dubline, Írsko)
- 1995** – *Koinonia*: spoločenstvo v Bohu a medzi sebou navzájom (*Evanjelium podľa Jána 15, 1 – 17*)
 Koinonia: communion in God and with one another
 (Materiál pripravila Komisia pre vieru a poriadok. Prípravné stretnutie sa konalo v Bristole, Anglicko)
- 1996** – Hľa, stojím pri dverách a klopem (*Zjavenie Jána 3, 14 – 22*)
 Behold, I stand at the door and knock
 (Prípravný materiál zostavili v Portugalsku. Stretnutie sa konalo v Lisabone, Portugalsko)
- 1997** – V mene Krista vás prosíme: Zmierte sa s Bohom (*Druhý list Korintťanom 5, 20*)
 We entreat you on behalf of Christ, be reconciled to God
 (Materiál pripravila Severská ekumenická rada. Prípravné stretnutie sa konalo v Štokholme, Švédsko)
- 1998** – Duch prichádza na pomoc našej slabosti (*Rimanom 8, 14 – 27*)
 The Spirit helps us in our weakness
 (Prípravný materiál bol z Francúzska. Stretnutie sa konalo v Paríži, Francúzska)
- 1999** – Boh bude s nimi prebývať a oni budú jeho ľuďom (*Zjavenie Jána 21, 1 – 7*)
 He will dwell with them as their God, they will be his peoples

- (Prípravný materiál pripravili v Malajzii.
Stretnutie sa konalo v kláštore v Bose, Taliansko)
- 2000** – Požehnaný Boh, ktorý nás požehnal v Kristovi
(*Efezanom 1, 3 – 14*)
Blessed be God who has blessed us in Christ
(Prípravný materiál zostavila Rada cirkví
Blízkeho východu. Stretnutie sa uskutočnilo
v La Verne, Taliansko)
- 2001** – Ja som cesta, pravda i život (*Evanjelium podľa
Jána 14, 6*)
I am the Way, and the Truth, and the Life
(Prípravný materiál zostavili v Rumunsku.
Stretnutie sa konalo v meste Vulcan,
Rumunsko)
- 2002** – U teba je prameň života (*Žalm 36, 5 – 10*)
For with you is the fountain of life
(Prípravný materiál zostavili CEEC a CEC.
Stretnutie bolo neďaleko Augsburgu,
Nemecko)
- 2003** – Tento poklad máme v hlinených nádobách
(*Druhý list Korintčanom 4, 4 – 18*)
We have this treasure in clay jars
(Materiál zostavili cirkvi v Argentíne. Prípravné
stretnutie bolo v Los Rubios, Španielsko)
- 2004** – Svoj pokoj vám dávam (*Evanjelium podľa Jána 14,
23 – 31*)
My peace I give to you
(Materiál zostavili v Aleppe, Sýria. Prípravné
stretnutie bolo v Palerme, Taliansko)
- 2005** – Kristus, jediný základ Cirkvi (*Prvý list Korintčanom
3, 1 – 23*)
Christ, the one foundation of the Church
(Materiál bol zo Slovenska. Prípravné stretnutie
sa konalo v Piešťanoch)

- 2006** – Lebo kde sú zhromaždení dvaja alebo traja
v mojom mene, tam som ja medzi nimi
(*Evanjelium podľa Matúša 18, 18 – 20*)
Where two or three are gathered in my name,
there I am among them
(Prípravný materiál pochádzal z Írska.
Stretnutie sa konalo v Prosperous, Co. Kildare,
Írsko)
- 2007** – Aj hluchým dáva sluch a nemým reč (*Evanjelium
podľa Marka 7, 31 – 37*)
He even makes the deaf to hear and the mute to
speak
(Materiály zostavili v Juhoafrickej republike.
Prípravné stretnutie sa konalo vo Faverges,
Francúzsko)
- 2008** – Neprestajne sa modlite (*Prvý list Tesaloničanom 5,
12a. 13b – 18*)
Pray without ceasing
(Materiál zostavili v USA. Prípravné stretnutie sa
konalo v Graymoor, Garrison, USA)
- 2009** – ... a budú jedno v tvojej ruke (*Ezechiel 37, 15 – 28*)
That they may become one in your hand
(Materiál zostavili v Kórei. Prípravné stretnutie
sa konalo v Marseilles, Francúzsko)
- 2010** – Vy ste toho svedkami (*Evanjelium podľa
Lukáša 24, 48*)
You are witnesses of these things
(Materiál pochádzal zo Škótska. Prípravné
stretnutie sa konalo v Glasgowe, Škótsko)
- 2011** – Neustále sa venovali učeniu apoštolov,
bratskému spoločenstvu, lámaniu chleba
a modlitbám (*Skutky apoštolov 2, 42*)
One in the apostle's teaching, fellowship,
breaking of bread and prayer (cf. Acts 2:42)

- (Materiál bol z Jeruzalema. Prípravné stretnutie sa konalo v Saydnaya, Sýria)
- 2012** – Všetci budeme premenení... víťazstvom skrze nášho Pána Ježiša Krista (*Prvý list Korintčanom* 15, 51 – 58)
We will be all changed by the Victory of our Lord Jesus Christ
(Materiál bol z Poľska. Prípravné stretnutie sa konalo vo Varšave, Poľsko)
- 2013** – Čo žiada od nás Boh? (porov. *Micheáš* 6, 6 – 8)
What does God require of us?
(Materiál bol z Indie. Prípravné stretnutie sa konalo v Bangalore, India)
- 2014** – Je Kristus rozdelený? (porov. *Prvý list Korintčanom* 1, 1 – 17)
Has Christ been divided?
(Materiál bol z Kanady. Prípravné stretnutie sa konalo v Montreale, Kanada)
- 2015** – Ježiš jej povedal: Daj sa mi napití! (*Jn* 4, 7)
Jesus said to her: „Give me to drink.“
(Materiál bol z Brazílie. Prípravné stretnutie sa konalo v São Paulo, Brazília)
- 2016** – Povolání zvestovať veľké skutky Pánove (porov. *Prvý Petrov list* 2, 9)
Called to proclaim the mighty acts of the Lord
(Materiál bol z Lotyšska. Prípravné stretnutie sa konalo v Rige, Lotyšsku)
- 2017** – Zmierenie – ženie nás Kristova láska (porov. *Druhý list Korintčanom* 5, 14 – 20)
Reconciliation – The love of Christ compels us
(Materiál bol z Nemecka. Prípravné stretnutie sa konalo vo Wittenbergu, Nemecko)
- 2018** – Tvoja pravica, Hospodin, silou preslávená (*Exodus* 15, 6)

- Your right hand, O Lord, glorious in power
(Materiál bol z Karibiku. Prípravné stretnutie sa konalo vo Nassau, Bahamy)
- 2019** – Len o spravodlivosť sa budeš usilovať
(*Deuteronomium* 16, 18 – 20)
Justice and only justice you shall pursue
(Materiál bol z Indonézie. Prípravné stretnutie sa konalo v Jakarte, Indonézia)
- 2020** – Preukázali nám neobyčajnú láskavosť
(porov. *Skutky apoštolov* 28, 2)
They showed us unusual kindness
(Materiál bol z Malty. Prípravné stretnutie sa konalo v Rabate, Malta)
- 2021** – Zostaňte v mojej láske a budete prinášať veľa ovocia (porov. *Ján* 15, 5 – 9)
Abide in my love and you shall bear much fruit
(Materiál od Komunity z Grandchamp. Prípravné stretnutie sa konalo v Areuse, Švajčiarsko)
- 2022** – Videli sme na východe jeho hviezdu a prišli sme sa mu pokloniť (*Evanjelium podľa Matúša* 2, 2)
We saw the star in the East, and we came to worship him
(Materiál pripravila Rada cirkví Blízkeho východu. Prípravné stretnutie sa konalo online)
- 2023** – Robte dobro, domáhajte sa práva (*Izaiáš* 1, 17)
Do good; seek justice
(Materiál pripravila Minnesotská rada cirkví, USA. Prípravné stretnutie sa konalo v Bossey, Švajčiarsko)

Kľúčové dátumy v dejinách Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov

- 1740** – Približne v tomto roku vzniklo v Škótsku turíčne hnutie s prepojením na Severnú Ameriku. V ich prebudeneckom posolstve bola výzva na modlitbu za a so všetkými cirkvami.
- 1820** – Reverend James Haldane Stewart publikuje: *Návody na všeobecné zjednotenie kresťanov pre vyliatie Ducha*.
- 1840** – Reverend Ignatius Spencer, ktorý konvertoval na rímsky katolicizmus, navrhuje *Zjednotenie modlitby za jednotu*.
- 1867** – Prvá konferencia anglikánskych biskupov v Lambethe zdôrazňuje v preambule svojho vyhlásenia modlitbu za jednotu.
- 1894** – Pápež Lev XIII. povzbudzuje k modlitbe v *Oktáve modlitieb za jednotu* v kontexte Svätodušných sviatkov.
- 1908** – Reverend Paul Wattson prvýkrát inicioval zachovávanie *Oktávy za jednotu cirkvi*.
- 1926** – Hnutie Viera a poriadok začína vydávať *Návrhy na Oktávu modlitieb za kresťanskú jednotu*.
- 1935** – Abbé Paul Couturier z Francúzska obhajuje *Celosvetový týždeň modlitieb za kresťanskú jednotu* na širokom základe modlitieb za „jednotu, ktorú chce Kristus, prostriedkami, akými chce on“.
- 1958** – Kresťanská jednota (Unité Chrétienne, Lyon, Francúzsko) a Komisia pre vieru a poriadok Svetovej rady cirkví začínajú spoločne pripravovať materiály na *Týždeň modlitieb*.

- 1964** – V Jeruzaleme sa pápež Pavol VI. a patriarcha Athenagoras I. spoločne modlili Ježišovu veľkňazskú modlitbu: „aby všetci boli jedno“ (*Evanjelium podľa Jána 17*).
- 1964** – Dekrét Druhého vatikánskeho koncilu o ekumenizme zdôrazňuje, že modlitba je dušou ekumenického hnutia a nabáda k zachovávaniu Týždňa modlitieb.
- 1966** – Komisia pre vieru a poriadok Svetovej rady cirkví (SRC) a Sekretariát pre napomáhanie jednoty kresťanov (dnes známy ako Pápežská rada na podporu jednoty kresťanov) začali oficiálnu spoločnú prípravu materiálov na Týždeň modlitieb.
- 1968** – Prvýkrát sa oficiálne použili materiály na Týždeň modlitieb, ktoré spoločne pripravili Komisia pre vieru a poriadok a Sekretariát pre napomáhanie jednoty kresťanov.
- 1975** – Prvýkrát sa použil materiál na Týždeň modlitieb, ktorý vychádzal z navrhovaného textu miestnej ekumenickej skupiny. Skupina z Austrálie bola prvá, ktorá sa zapojila do tohto plánu a pripravila prvý návrh na rok 1975.
- 1988** – Materiály Týždňa modlitieb sa použili na inauguračnej bohoslužbe Kresťanskej federácie Malajzie, ktorá spája hlavné kresťanské zoskupenia v krajine.
- 1994** – V medzinárodnej skupine, ktorá pripravovala texty na rok 1996, boli aj zástupcovia YMCA a YWCA.
- 2004** – Medzi Komisiou pre vieru a poriadok (SRC) a Pápežskou radou na podporu jednoty kresťanov (Katolícka cirkev) sa dosiahla dohoda, že sa materiály na Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov budú vydávať spoločne a pripravovať v tom istom formáte.

- 2008** – Spomienková oslava 100. výročia Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov (Oktáva za jednotu Cirkvi, ktorá bola jeho predchodcom, sa prvýkrát začala sláviť v roku 1908).
- 2017** – Na pripomenutie si 500. výročia reformácie boli materiály na Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov pripravené kresťanmi v Nemecku.

Komisia pre vieru a poriadok Svetovej rady cirkví

P. O. Box 2100
CH – 1211 Genève 2
Switzerland
infowcc@wcc-coe.org
www.oikumene.org

* * *

Pápežská rada na podporu jednoty kresťanov

VA – 00120 Città del Vaticano
office@christianunity.va
www.vatican.va

* * *

Biblické citácie:

Biblické citácie uvedené v tomto dokumente sú zo *Slovenského ekumenického prekladu Biblie s deuterokánonickými knihami*.

Vydala © Slovenská biblická spoločnosť, Banská Bystrica, 2007. Schválené Konferenciou biskupov Slovenska dňa 27. 3. 2008, č. 9-K/08.

<http://www.biblia.sk>

Obsah

Pre organizátorov Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov.	5
Biblický text na rok 2023	7
Úvod do témy na rok 2023.	8
Príprava materiálov na Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov 2023.	16
Ekumenická bohoslužba	21
Dodatok	31
Biblické zamyslenia a modlitby na osem dní	36
Minnesotská rada cirkví.	52
Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov Témy rokov 1968 – 2023	58
Kľúčové dátumy v dejinách Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov.	67

ROBTE DOBRO, DOMÁHAJTE SA PRÁVA

(Iz 1, 17)

Materiály na Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov
v roku 2023

Spoločne pripravili a publikovali Komisia pre vieru
a poriadok Svetovej rady cirkví
a Pápežská rada na podporu jednoty kresťanov

Z anglického originálu
Do good; seek justice (Isaiah 1, 17)
preložila Mária Spišiaková

Teologickí lektori Eva Guldanová a Ivan Šulík
Vydal Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. Trnava 2023,
ako svoju 4 322. publikáciu
Edícia *Dokumenty Svätej stolice*, 102. zväzok
Obálku navrhol Pergamen
Zodpovedná redaktorka Katarína Kročková
Technický redaktor Peter Valach
Prvé vydanie

www.ssv.sk, eVojtech.sk
objednávky: 033/590 77 18
objednavky@ssv.sk

Členská zľava 15% platí v obchodnej sieti SSV.

ISBN 978-80-8161-470-5